HONEYCOMB 3/3 (October 2002): 1–22

Christian Development in a Buddhist Country

Glen E. MILLER

Introduction

There are more than two hundred International Non-Government Organizations (INGOs) with approximately two thousand expatriates currently living and working in Cambodia. Through varied approaches these organizations and people strive to make life better for Cambodians after the devastation of the Pol Pot holocaust. An understanding of the local culture is essential for the development efforts of these INGOs.

Understanding the Cambodian culture requires a grasp of Buddhism and the role of religion in this society. Prince Sihanouk, pointing out the importance of Buddhism in Cambodia, said in 1970, "Cambodia may be compared to a cart supported by two wheels, one of which is the state and the other Buddhism. The former symbolizes power and the latter religious morality. These two wheels must turn at the same speed in order for the cart, i.e. Cambodia, to advance smoothly on the path to peace and progress."[1]

---

[1]Heinrich Dumoulin and John C. Maraldo, *Buddhism in the Modern World* (London: Collier MacMillan, 1970).

Christian Development Efforts in Underdeveloped Countries

At a recent Mennonite Central Committee staff retreat, I asked MCC Cambodia volunteers to compare how they *were* perceived by the Cambodians with how they would *like* to be perceived. The most common answer of how they *were* perceived was as a person of prestige and power, or one with expert technical expertise. In contrast, many volunteers *wished* to be perceived as serving to represent Christ, or as a compassionate Christian. There is an obvious wide gulf between power, prestige, and expertise, and how we wish to be perceived as Christians.

MCC volunteers and other Western development agency workers generally come from rich and technologically advanced countries. They see themselves as enlightened, with systems backed by "facts." They pride themselves in their ability to think objectively, and move in linear fashion from planning to fulfillment of goals. Obstacles to reaching desired goals are viewed as challenges to overcome with the combination of proper motivation and the right information. At the same time, Western Christian development workers see themselves as compassionate followers of Jesus.

To the Westerner, "development" means modernization, scientific education, rational thought patterns, and movement from the subjective to the objective—from superstition to truth. The goal is self-sufficiency, self-determination, and independence—freeing people from fatalism and blind traditionalism that inhibit progress. In order to liberate them, and because we are the financial source, we are inclined to feel that we have the right to set the rules and determine the outcomes.

To people in a developing country, the INGOs appears to have superior technology and unlimited funds. With this money and technology come tremendous prestige and power. In this situation, the local national may acquiesce and allow the Westerner to define the problem, prescribe the solution, and implement the remedy. The outcomes as defined by the Western donor may be designed to propel the developing country toward a society that resembles the donor country. Training offered to empower persons in the developing country may be ideal to prepare them for the goals of Western society, but may create unrealistic and unsustainable expectations. In this situation, no matter how compassionate or sympathetic the change agents are, they will tend to be viewed as

"benefactors" or patrons. This sets up a relationship of benefactor-beneficiary, giver-receiver, superior-inferior, or master-slave. In this situation, the recipient will be moved toward dependency. As this happens innate creativity and resourcefulness will be reduced or lost.

In addition to the West-East problems, simple communication problems are significant. Even though the Westerner and person in the developing country may speak the same language fluently, there is great potential for lack of understanding. Consider the following examples from the Cambodian context.

"Community" in idealized Western thought creates an image of a group of people living together harmoniously with peace and justice in caring relationships. However, in post-Pol Pot Cambodia, "community" has the connotation of a group of people living together without regard for human interaction, but formed for the benefit of the state and its purposes. In this context, "community" instills feelings of coercion and repression.

"Peace" in traditionally Christian societies is usually thought of in societal terms, and connotes the lack of conflict among people. On the other hand, when Buddhists speak of peace they are referring to inner peace and absence of desire.

> Peace in this tradition means eradication of desire, which is the root of suffering. It has a countenance quite different from biblical shalom, which incorporates social well-being and justice.[2]

"God" to Western Christians is commonly thought of as an omniscient, omnipotent, transcendent being, as creator and sustainer of life. To Buddhists "god" means a superhuman being with good or evil connotation, but lacking the "omni" qualities of the Christian God. A group of Catholic catechists opened a dialogue with Buddhist monks with the question, "Is it correct to say that Buddha is God?" Without any hesitation the monks replied, "Oh no, Buddha is greater than any god." They explained that it is the *dharma* (teaching) that brings

---

[2]C. Norman Kraus, *An Intrusive Gospel? Christian Mission in the Postmodern World* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity, 1998), 82.

liberation, and Buddha gave the *dharma*. Gods are lesser beings in their thought and have no such power.[3]

The problems with Western development as defined above are consciously overstated to make the point that good intentions and sincerity are not enough to avoid the pitfalls of development. Most Western development agencies understand this and are doing excellent development work that is making a difference in the lives of people being served.

Buddhist Values and Development

Price Sihanouk pointed out the importance of Buddhism in Cambodian society. It follows that an understanding of Buddhism is essential to working effectively in Cambodia. How does the Buddhist worldview affect development? What values do Buddhists hold dear related to development? How do Buddhist values resonate with Christian values?

Development workers who approach these questions must be open to dialogue in openness, with respect, and willing to encompass a different worldview. We should expect to change even as we seek to bring changes—to be open to enter into a process of mutual transformation. For the development worker, this involves repeated cycles of in-depth encounters, withdrawal, reflection, and integration, with the possibility of change.

There are several traditional Buddhist values that can contribute significantly to the framework of development.

The Middle Way

Sakyamuni, the original Buddha, left his life as a rich prince and the pursuit of pleasure at age 27 to seek liberation. For several years he practiced severe asceticism. Afterward he articulated the "Eight-

---

[3]François Ponchaud, *The Cathedral of the Rice Paddy: 450 Years of History of the Church in Cambodia*, trans. Nancy Pignarre and the Bishop Salas Cambodian Catholic Center (Paris: Fayard, 1990). Appendix I, "Insights into the Religious Background of the Khmers."

Fold Path" that leads to right living. This path defines the journey to liberation as a middle way between licentiousness and asceticism.

> For many Buddhists, this teaching concerning a Middle Path is taken as a given and already proven fact.... They accept it as taught and then lead their own lives trying to avoid both hedonistic and ascetic imbalance, trying to keep the expectations about things, including themselves, realistic, modest, and free of self-delusion.[4]

The concepts embodied in the Middle Way and the attendant lifestyle could be part of a vision statement of development agencies. The middle way of development neither idealizes poverty nor promotes consumerism. This approach will use technology appropriately. Tom Dooley, the medical doctor-developer in Laos in the early 1960's, said he had no desire to brings Laotians to the same generation of modernity, but only to get them into the same century. "There is more danger to the well-being of recipients in consumerism than remaining in the poverty of rice farmers."[5]

Interconnectedness

Buddhists see a connection between all animate and inanimate things on earth and in the universe. Thus all that we do has implications for everything else, and positively or negatively affects our well-being in the universe.

> Buddhism embraces a view of reality ... in which all parts of the universe, living and non-living, are understood as being inter-related and inter-dependent. In other words, nothing exists by itself but only in relation to other things on Earth and in the universe.[6]

---

[4]William R. LaFleur, *Buddhism: A Cultural Perspective* (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, 1988), 80.

[5]David Wharton, former Buddhist monk in an interview in October 1999.

[6]*Cry from the Forest: A "Buddhism and Ecology" Community Learning Tool*, Monk Environmental Education Project (MEEP), Buddhist Institute, Phnom Penh, Cambodia, 1999.

Pallis, writing from a Buddhist perspective, suggests a way of achieving interconnectedness through his interpretation of the Christian story of the origin of evil—the Garden of Eden.[7] The Tree of Life stands in Paradise, a place without disharmony or fear. Adam and Eve participate fully but passively in this setting. The serpent, through Eve, tempts Adam to taste a new experience.

This new experience values things for their own sakes, as if they were entirely separate entities. Adam and Eve, having tasted of the fruit of the Tree of Life, become aware of all that divides them from one another and from every other thing around them. Because of their new perception of separateness, they are aware of their nakedness and try to hide their shame by covering themselves. This artificial selfhood has become the prototype of all human disguise.

The Tree of Life *became* the Tree of Good and Evil, bowed down with its good and bad fruit, containing the seeds of becoming good or evil. There was now the possibility of good or evil.

It is noteworthy that Paradise contained a serpent. The serpent was necessary in the garden, because Paradise without a serpent would be God. The serpent was necessary in order to introduce imperfection. All created things have a degree of perfection—but that perfection is relative. It is that which lies outside limits of perfection that causes suffering and change. A basic premise of Buddhism is that suffering is the result of participating in life outside the center, which is perfection.

In Buddhism, the idea of creation is absent. Buddhists insist on "non-selfhood"—that all things point away from the ideas of a fixed self and separation from all other beings. In the absence of a creation there is no beginning. But there is an end in Buddhist thought. The end is the integration into the center, the enlightenment, "where the wheel of rebirth is not turning," and one is released from further suffering.

Having accepted that evil is part of the created world, how can we humans get back to Paradise—to the Tree of Life? Pallis postulates that we do that by retracing our ancestor's steps in reverse order. Adam was lured from the center to the periphery. We need to return from the

---

[7]Marco Pallis, *A Buddhist Spectrum: Contributions to Buddhist-Christian Dialogue* (New York: Seabury, 1981).

periphery to the center—from separateness to interconnectedness. We have been raised on the knowledge of the Tree of Good and Evil. Through this tree we must rediscover the Tree of Life. Enlightenment is the key to reintegration into the center. To reintegrate into the center, we need the Light of Enlightenment. Having achieved reintegration, one transcends the dualities of good and evil, and both are accepted as part of the creation. Then the sting of the serpent will be ineffective.

Whether or not we accept Pallis' theology and the way to interconnectedness, development workers would do well to keep in mind the concept that the changes we facilitate have implications for the local community and ultimately the universe. Villagers may be more aware of this concept than we think. I recall visiting a village in India, isolated by four rivers without bridges, and without radios or newspapers. The people of this village knew about the international conference on ecology that had taken place three weeks before in South America.

Suffering

Relief from suffering is at the heart of Buddhist thought. Release from suffering represents liberation. The Four Noble Truths of Buddhism form a system of thought to identify and relieve suffering. It is based on a medical model.

- Recognize the symptom (suffering)
- Diagnose the ailment causing the suffering (give it a name)
- Analyze the cause of the suffering
- Apply the remedy to alleviate the suffering

Suffering is extant in the world. We can run away from it; we can build walls to try to shut it out; or we can simply deny its existence. But a person interested in development must first look squarely at suffering and acknowledge its existence. This requires more than a cursory glance. One must have a feel for suffering, while recognizing that those who have never experienced it will have difficulty empathizing with those who have.

Having felt the presence of suffering, we must give it a name. Nameless suffering is easy to ignore. Naming suffering brings it into the realm of conscious thought, making it difficult to ignore.

The next step is to diagnose the cause of the suffering, whether physical, such as hunger; psychological, as in low self-esteem; or spiritual, as in loneliness and separation. As in the medical model, accurately naming and diagnosing the cause of suffering is critical to finding the proper remedy.

The remedy must follow the medical dictum, "First of all, do no harm." The goals and methods of the remedy must correspond to the nature of the need. The remedy after a natural or manmade disaster is immediate supply of the basic requirements of food, shelter, and clothing. These goals clearly differ from those of long-term development. In development, long-term perspectives are needed. Short-term quick fix remedies may create dependencies that cause more suffering over time.

Suffering to Buddhists is being out of step with the divine principle. The divine principle is everywhere present in the world, but people do not tune into it. Suffering results. Our human efforts to create good or shunt aside evil create a selfhood that in itself causes suffering.

> Suffering in all forms is then accepted as a measure of the world's apparent remoteness from the divine principle. The principle is absolutely omnipresent in the world, but the world is relatively absent from the principle, this apparent contradiction between 'essence' and 'accidents' is paid for in suffering.[8]

So the process never stops and

> our many attempts to abolish given evils will necessarily remain a treatment of symptoms, leaving the deepest causes of unhealth untouched because intellectual discernment, the essential diagnosis, is wanting.[9]

Recognize suffering, name it, devise a remedy, and apply it. These are the Four Noble Truths. Christian development programs could apply the Four Noble Truths to their benefit. This discipline can be applied to individuals, to groups, to villages, or to nations.

---

[8]Ibid., 46.

[9]Ibid., 48.

The Buddhist-Animist Worldview

In his attempt to explain why bad things happen, the animist attributes the frightening, the weird, or the eerie to gods, spirits, or spirits of ancestors. Rural Buddhists appropriate animism to help them explain the misfortunes that befall them.[10] The animist feels that his problems are entirely due to separate and hostile external forces. He can try to avoid these forces, propitiate them by sacrifices, or manipulate them by means of magic, if he has the power to do so.

By contrast, in Buddhist thought evil is seen as working within the person. Evil is the attempt to subvert the individual in his quest for Enlightenment. Evil is overcome by the inner discipline of meditation. Buddha said, "Meditate and do not be slothful, lest afterwards you experience remorse." Evil is overcome by one's own effort. One of Buddha's dying statements was, "Monks, be diligent to work out your own salvation."

To avoid sickness, or to gain riches or power, the animist must manipulate the external world by keeping out of the way of the evil spirits or demons, by offering appropriate sacrifices to keep them happy, or by invoking a higher power. The worldview of the animist contrasts with that of the Buddhist who ascribes evil to the inner working of a person, and focuses on the inner disposition. Imagine the struggle of the village animist who wants to become a Buddhist monk. He must put off his pattern of thinking that evil comes from outside himself, and focus instead on the inner struggle toward perfection.

Dr. Ravi Jayakaran employs "ten seed method" to probe the worldview of villagers.[11] Using it, he asked village elders to assess to what extent they thought their lives were controlled by self, by others, or by fate. They rated these parameters for the village as a whole, and for the rich and for the poor. These were the results.

---

[10]Trevor Ling, *Buddhism and the Mythology of Evil* (Oxford: Oneworld, 1997), 78.

[11]The "ten-seed method" is a non-threatening means for villagers to assign relative value to multiple choices.

Group	Self	Others	Fate
Village as whole	5	3	2
The rich	8	0	2
The poor	2	6	2

He further explored the meaning of fate with the elders:

Buddha	20%
Spirits	20%
Sprits of ancestors	30%
Merit from previous lives	30%

He then asked the meaning of spirits, and the elders rated the spirits as follows:

Good spirits	70%
Evil spirits	20%
Spirits that can be either	10%

Spirits and gods are seen to play significant roles in the daily life of villagers. This is the mixture of Buddhism and animism that characterizes most rural villagers in South Asia.

> It is sometimes said of the Buddhism of South Asia that it is nothing more than a thin veneer covering deep animism rooted strongly in the belief of demons, and that animism is the genuine religion of these lands.[12]

Christian Development in Buddhist-Animist Countries

How do we go about the work of development? What do we do that is helpful and appropriate? How do we bring about desired change without destroying local initiative, creativity, and resourcefulness? What actually needs changing? How do we work cooperatively with people with a Buddhist or Buddhist-animist worldview?

---

[12]Ling, *Buddhism and the Mythology of Evil*, 12.

Kraus, writing from a Christian viewpoint, suggests five things that need changing in developing countries.[13] The following five transformations are adapted from his work:

- Transform patterns of violence and greedy self-seeking to community mutuality
- Transform fatalism that stifles hope to appropriate pro-activity
- Transform oppressive hierarchical social structures to provide a chance for all people, including the socially disadvantaged
- Transform ill-serving ideas of the cause of sickness and natural disasters to systems that are proven to work, whether traditional or modern
- Introduce appropriate technology

Buddhist social activists have also articulated what changes are desirable to develop societies. Buddhist social action is directed toward minimizing suffering, and emphasizes compassion, equanimity, tolerance, self-reliance, and individual responsibility. To accomplish these goals it is necessary to:

- Help people to overcome ego-centeredness that allows subordination or exploitation, promote high self-esteem, and avoid creating situations of superiority-inferiority
- Offer each person a freedom limited only by the freedom and dignity of others, in order to develop self-reliant responsibility
- Have concern first and foremost with the material and social conditions for personal growth. The Dalai Lama said, "Man takes precedence over progress."
- Support for a middle range of technology that provides adequate range of material goods while maintaining harmony with the environment.[14]

---

[13]Kraus, *Intrusive Gospel*, 82.

[14]Ken Jones, "Buddhism and Social Action: An Exploration," in *The Path of Compassion*, ed. Fried Eppsteiner (Berkeley: Parallax, 1985), 78.

On the basis of a first reading, there may appear to be little resemblance between the goals of development for Christian and Buddhist organizations. However, rearranging these two lists shows significant congruence.

Christian Goals	Buddhist Goals
1. Transform patterns of violence and greedy self-seeking into mutuality in community.	1. Offer each person a freedom that is limited only by the freedom and dignity of others, in order to develop self-reliant responsibility.
2. Transform the fatalism that stifles hope into appropriate pro-activity.	2. Exercise concern first and foremost with the material and social conditions for personal growth.
3. Transform oppressive hierachical social structure to provide a chance for all people including the socially disadvantaged.	3. Help people overcome ego-centeredness that allows subordination or exploitation, promote high self-esteem, and avoid creating situations of superiority-inferiority.
4. Transform ill-serving ideas of the cause of sickness and natural disasters into systems that are proven to work, whether traditional or modern.	
5. Improve the quality of life through the introduction of appropriate technology.	5. Support a middle range of technology that provides adequate supply of material goods while maintaining harmony with the environment.

The first goal for both Christians and Buddhists states that in our self-seeking we should remain always mindful of the needs of others. In the second goal, both Christians and Buddhists refer to the potential for human growth, and support conditions that promote human potential. The third goal of both abhors the structures and systems that create oppression and exploitation. Kraus' fourth goal has no counterpart in

this representation of Buddhist thought. The last goal promotes the proper application of middle-range technology, without idealizing either poverty or consumerism.

An important difference in approach seems apparent. Christian goals suggest that change is initiated by an agency from outside the culture. In contrast, the Buddhist approach is based on individual effort and inner work. As individuals are transformed, the community will be transformed.

Buddhist View of Christianity

While working in a Buddhist country we need to understand how Buddhists understand Christianity. Buddhism is an atheistic religion,[15] in contrast to theistic the religions of Hinduism, Christianity, and Islam. Buddhists consider a self-existent and self-caused deity as false. This "principled atheism" is fundamental to how Buddhists view Christians.

- Buddhists believe that if a doctrine is useful to someone it may be appropriate for them. But ultimately Buddhists believe that in order to attain enlightenment and *nirvana*, the idea of theism must be discarded. In this view, it is permissible for a Christian to believe in a personal God if they find it useful, but ultimately this belief will need to be abandoned to attain enlightenment.
- Buddhists are interested in the Christian concept of selfless love because compassion is central to their concept of ethics. However, the Buddhist concept of selfless love has no basis in transcendence or in Christ.
- "Pseudo-religion" or "religion-surrogate" in Buddhist thought is a religion or system of thought that does not lead to the development of a good moral life and to taking responsibilities for one's own actions. In the Buddhist view,

[15]"Gods are nothing to do with religion." Stated by a monk to Richard F. Gombrich, and cited in *Theravada Buddhism: A Social History from Ancient Benares to Modern Colombo* (London: Routledge and Kegan Paul, 1988).

Christianity with its emphasis on a good moral life does not fall within this definition.

- "Unsatisfactory religion" is one that fosters the good moral life and taking responsibility for one's actions, but has beliefs that are opposed to Buddhism such as belief in God or denial of rebirth. Most of Christianity falls into this category.[16]

The Buddha described the path to fellowship with people of other religions as one of "cultivating selflessness, compassion, freedom from malice, purity of mind, and self-mastery of purpose."[17]

Proposed Theology in a Buddhist-Animist Country

In attempting to provide a framework for a working theology, I suggest two cautions. In response to Buddhism, we must not be tentative about the transcendent. We must with confidence affirm our experience with the transcendent God. We affirm the God we know as Creator, as Ultimate Reality, the Source of Truth and Unconditional Love, and the Model of Trustworthiness. Our ultimate truth and reality do not come from scientific or rational thought but from God.

Second, we must not overreact to the relativism of the postmodern age by becoming absolutist, with the attitude that we have a corner on the truth. In our interaction with Buddhists, we need to remain open to transformation ourselves.

I am suggesting that there is a balance between the unshakable belief in a transcendent God and the absolutist position of the strict fundamentalist who has the answers to life's questions for all time and all places. This means that not everything is negotiable—that I have a base from which I relate to the world. It also means that I am open to new truth and understanding. It means that life is a process with a motto something like this: "At this time I know what I believe, but what I believe will change as I receive new light and truth."

---

[16]Paul J. Griffiths, ed., *Christianity through Non-Christian Eyes* (Maryknoll, New York: Orbis, 1992), 146.

[17]Ibid.

What might a theology that is effective and explainable to Buddhist-animists look like? There are several possibilities. I am attracted to using as the starting point the idea that all people are created in the image of God.

God the Creator fashioned humans in God's own image. This fact imparts dignity and potential to all humans. Bearing God's image implies spirituality and ability to contemplate. It also connotes an interconnectedness and unity among all humans. With this view, we approach people without regard to their origin or ethnicity, but with respect and expectancy—respect because they are the carriers of God's image, and expectancy because of their undeveloped potential given by God at the time of their creation.

Through his incarnation, Jesus refurbished the image of God for humankind. Jesus revealed God as Truth, Compassion, and Trustworthiness. Jesus' prayer was that the Kingdom of God would come to earth as it is in heaven. Where the attributes of God (Truth, Compassion, Trustworthiness) are found in good measure, there is found God's Kingdom. In this community people live harmoniously in trust and openness with each other. In this community, justice and compassion prevail, the lame are made to walk, the blind are given sight, prisoners are freed, and the oppressed are raised up.

In Cambodia, the Kingdom will be evident when the rice lasts for twelve months instead of seven, when those who lost legs from landmines are helped to walk again, when people living under the oppression of poverty are freed from subsistence living, when a poor person can get a loan without paying usurious interest, when truth is so common it is assumed, when people live together in peace and harmony based on mutual trust and expressions of compassion between neighbors, and when people work together to actualize the unrealized God-given potential in every human being. Then the people who walked in darkness will see the light.

The Light is the light of God. Jesus brought that light into the world. We are bearers of that light, the light of Jesus. We seek to bring light in areas of darkness. In doing that it is possibly more important how we do that than what we do. As a bearer of the light, we reflect the

demeanor and attitude of Jesus. This is best summed up in the stance of an empowered servant.

Jesus addressed this issue when

> [a] dispute also arose among them as to which one of them was to be regarded as the greatest. But he said to them, "The kings of the Gentiles lord it over them, and those in authority over them are called benefactors. But not so with you; rather the greatest among you must become the youngest, and the leader like one who serves.... I am among you as one who serves."[18]

Jesus came as a servant. We serve to introduce people to the Kingdom of God under the authority of Christ. We do this in faith that the Spirit of Christ will present God through us in our actions and words. We are serving as the representatives of Christ, with the knowledge that God's Spirit is at work to establish the rule of God. The power at work is the power of the Spirit and not our own power. Our role is to plant seeds. Some will bear fruit. We are not responsible to grow the seeds. God does that. We are to plant the seeds.

Our attitude in service is one of gratitude for God's unmerited grace. Our motivation to serve is thus not to assuage guilt or to gain merit, but in thankfulness to God for unmerited favor. Joy is a normal consequence of thankfulness. Thus we find joy in serving.

Indian Nobel prizewinner Rebindranath Tahore wrote:

> I slept and dreamed that life was pleasure,
> I woke and found that life was service,
> I served and discovered that service was pleasure.

Is MCC Different From a Secular INGO?

The question of the difference between "Christian" and "secular" INGOs is a recurring discussion in Christian INGO circles. There are many INGOs with well-intentioned staff, deeply concerned for the welfare of those they try to serve, and sincerely wanting to make things better for the poor and marginalized. MCC volunteers struggle with

---

[18]Luke 22:25–27 NRSV.

this question, while believing that it is not enough to be a good technician. So we search for ways to incorporate our spirituality into our daily lives as we live and work with people of another culture or worldview.

As we work in a Buddhists-animist culture, we need some guideposts to help point us to ways of working that incorporate the spiritual in our work and yet respect the local culture. The following statements are an attempt to set such as framework.

- Assume that the Buddhist-animist has an active spiritual life that significantly shapes his or her worldview
- Become a student of the spirituality of the people and culture
- Assume that full communication has not occurred until the spiritual dimension is considered
- Assume that the spiritual dimension must be part of the development process
- Look for "sacramental moments"[19]
- Use the sacramental moment to incorporate the spiritual dimension in a way that makes sense to both Buddhist-animists and Christians
- Find ways to let people know that your frame of reference is the teachings of Jesus
- Avoid arguments; relax and allow the Spirit of God to do its work
- Expect to be transformed in this process
- In these interchanges, approach out of an in-depth relationship rather than confrontationally

Sacramental moments are those times in everyday life when one's worldview or deeply held beliefs are brought into play. This is a time when one's basic assumptions are tested. As development workers leave their home culture, we bring to the new culture a spirituality and worldview within which we form relationships, make choices, and set priorities. This happens whether or not we are aware of it. We need to assume that the Buddhist-animist has a frame of reference that serves

[19]John Steward, *Biblical Holism: Where God, People & Deeds Connect, An Interactive Workshop* (Burwood, Victoria: World Vision Australia, 1994), 125.

him or her in the same way. As we begin to recognize the importance of our own worldview, we will understand the need to recognize the spirituality of those among whom we live.

In our everyday work as Christian development workers, we need to become more aware of where God is at work. As we do that we will also become more sensitive to those places where the spirituality of the Buddhist-animist frames the questions and solutions to the development problems. These are the sacramental moments that give opportunity to communicate our own spirituality. We communicate our deeply-held beliefs and we seek to understand similar deep beliefs of the Buddhist-animist. We do this with respect and gentleness rather than hammering the "truth" of the gospel at the other person.[20]

The story in Attachment I, here summarized, illustrates this idea. A well drilling team was deciding where to drill a well. They took soil samples and consulted their charts using the latest technology to make their decision. However, the villagers know that it is the shaman that understands these things and makes such decisions. For them this was a sacramental moment—a time when their beliefs and faith are critical to the choices made. The technicians' soil testing and consulting charts was the stranger's way of doing magic and coming to the decision. Steward says:

> The villagers were wrong to see site selection as magic; they were right to see it as a sacramental moment. They may be superstitious, but they haven't forgotten that the supernatural surrounds and indwells our activities all the time.[21] (Steward, Attachment I)

---

[20]Drs. Nanthachai and Ubonwan, a Christian Thai married couple and former Buddhist monk and nun, wrote their doctoral theses on meekness as a virtue in interfaith dialogue. This approach is based on the Thai worldview and cultural ways of relating. They are devoting their efforts to reeducating Christian missionaries to Thailand. In their view, a direct confrontational approach to communicating the gospel may only drive people further away. Alternatively, a gentle, meek, relational approach starting from the common ground of a desire for ethical and right living, will gradually draw the person toward the Kingdom of God.

[21]Steward, *Biblical Holism*.

By seizing the sacramental moments, we avoid secularizing the event and give recognition to the supernatural. This need not be done in an offensive, coercive manner. One simply starts with the problem—finding the best place to drill the well—and gives recognition to the Creator God who made a world of order and allows us to understand some of the secrets of nature.

Conclusion

There are problems inherent in the Westerner coming to "develop" an underdeveloped country. Good intentions alone will not avoid the pitfalls. Sensitivity, humility and in-depth encounter with the people of the new culture are required. In this encounter, the newcomer will need to come to an understanding of the worldview and spirituality of the people. Spirituality is an essential part of this understanding. To ignore our own spirituality and that of the people being served is to have a less than whole picture, and any development program will tend to be superficial and transient in effect. Most "secular" development agencies recognize the importance of including the social milieu worldview in their approach.

However, many Christian development workers take seriously the teachings of Christ on the nature of God and on human relationships as the basis for their spirituality. These development workers recognize the spiritual dimension of the interaction between developer and recipient. We start where she lives and with her worldview. This will include her explanation of evil and why bad things happen. We converse and enter deeply into trying to understand her worldview.

We do this as learner-teachers, with humility, respect, and the confidence that we have a message that has the potential to create a better life for the recipients. The approach and stance of the Christian development worker is best characterized by that of a servant-leader. Recipient people will look to us expectantly as experts in a given field. This expectancy will create opportunities to relate and communicate our own spirituality.

The Christian development worker seeks to transform those beliefs and attitudes that disempower and enslave the recipient person. For example, teaching that gastroenteritis is caused by bacteria opens

the door to teaching the value of sanitation in its prevention. A debilitating factor in their worldview will have been transformed. Development with lasting effect will result when there is transformation that includes a change in beliefs and values. People thus transformed will have values that support healthy living in community. We have repeatedly seen development programs without this transformation die a quick death shortly after the initiating agency leaves the scene.

The goals of development for both Christians and Buddhists have many similarities. This can become the basis for development in a Buddhist country and can become the foundation on which a development program is built.

There are many deeply-held Buddhist values that can contribute positively to any development program. In this process, as the development worker seeks to bring change, he or she must also expect to change. This will be a natural process of give and take. In this daily interaction, the development worker will look for the sacramental moments when the deeply held beliefs and worldview are called into question. This is an opportunity for mutual transformation and should be grasped.

It is essential to have an undergirding theology that grounds what we do and how we do it. A useful theological framework is the idea that all humankind is created in God's own image. This common image inheres in people of all cultures and skin color. With this as a basis, all persons deserve respect. There will be a tendency to look for the commonalties among people rather than the differences. It will be assumed of all people that they have undeveloped God-given potential.

The goal for the Christian development worker is to plant the Kingdom of God—to bring into human existence the attributes of God lived out in human relationships. This work is done in non-coercive ways, with humility, good humor, and love that does not require a return. Christian development workers take on the "mind of Christ" working as representatives of Christ. We plant seeds with kindness, imitating the truth, compassion, and trustworthiness of God. God will take care of the rest.

Attachment I

Adapted from *Biblical Holism*, John Steward, pages 65–66.

The well-digging specialist gathers a sample of soil for analysis. A set of government charts is studied. The driller talks over the chart with his team in a language incomprehensible to the villagers. The rig is moved into position. What is happening?

To us, trained and socialized in the West, modern science is at work. Data is being gathered to help select the drilling site for the next well. This is merely technical activity. Nothing supernatural here.

To the villager, there may be an entirely different interpretation. The earth is being consulted through the use of the arcane (hidden, understood by only a few), secret knowledge everyone knows the shamans and witch doctors have. A magic ritual is underway.

Who is right? If we are too quick, too smug in our Western framework of understanding the world, we say, "We are, of course. The villagers are just being superstitious."

A moment longer, a more respectful reflection, might lead us to a more important insight—one that helps us as much as it helps the villager. Our technical knowledge is in fact a reflection of the activity and character of God. Creative, investigative minds—created by a creative, rational, order-making God—discovered the technical knowledge being used to choose well sites.

If we had eyes to see, we would realize that choosing a well site is another sacramental moment. A time to recognize the impact of the work of God in history. A time to stop and give thanks for his gift to us in how best to use his creation.

The villagers were wrong to see the site selection as magic; they were right to see it as a sacramental moment. They may be superstitious, but they haven't forgotten that the supernatural surrounds and indwells our activities all the time.

But this story has another side—a more disturbing darker one. If many of the operational elements of well digging are potentially sacramental moments, then what message do we send to our village friends when we fail to act as if this were true? When we treat the site selection as a simple matter of technical skill, we are doing one of two

things, both of them bad. If we are insensitive to how the village folk may interpret the activity, and make no explanation, we are reinforcing their pre-scientific worldview. Christian technical folk appear to be doing magic.

If we are wise enough to understand how they might interpret site selection, but provide the wrong explanation (the activity is merely a technical activity having nothing to do with magic or the supernatural), we are secularizing their worldview. In fact, we are passing on our own cultural blind spot.

Whether we overlook their interpretation to explain the activity as science, the message is a secular one: God and the supernatural are not present here.

សំណុំធិកឃ្សំ ៣/៣ (តុលា ២០០២)៖ ២៣-៦០

លោក គ្លេន មៀលល័រ

ការអភិវឌ្ឍន៍ របស់អង្គការគ្រិស្តបរិស័ទ នៅក្នុងប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា

សេចក្តីផ្តើម

មានអង្គការអន្តរជាតិក្រៅរដ្ឋាភិបាល (INGOs) ជាង២០០អង្គការ ជាមួយគ្នានោះ ប្រហែលជា ២០០០នាក់ ដែលជាជនបរទេស សព្វថ្ងៃនេះ រស់នៅ ហើយធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ តាមរយៈមធ្យោបាយជាច្រើន ដែលអង្គការ និងមនុស្សទាំងអស់ ខំប្រឹងប្រែងធ្វើឲ្យជីវិតប្រជាជនកម្ពុជាមានភាពប្រសើរឡើង ក្រោយពីការបំផ្លិចបំផ្លាញជីវិតមនុស្សអស់យ៉ាងច្រើនក្នុងរបបប៉ុលពតប្រល័យពូជសាសន៍ ។ ការយល់ដឹងពីប្រពៃណីក្នុងស្រុក គឺជាសារៈសំខាន់សំរាប់កិច្ចការអភិវឌ្ឍន៍របស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលទាំងនេះ ។

ដើម្បីយល់ដឹងពីប្រពៃណីកម្ពុជា តំរូវឲ្យមានការយល់ដឹងអំពីជំនឿព្រះពុទ្ធសាសនា និងតួនាទីរបស់សាសនានៅក្នុងសង្គមនេះជាមុនសិន ។ សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ បានចង្អុលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃជំនឿព្រះពុទ្ធសាសនានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ព្រះអង្គមានបន្ទូលនៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៧០

ថា "ប្រទេសកម្ពុជា ប្រៀបបានទៅនឹងរទេះដែលទ្រទ្រង់ដោយកង់ពីរ ។ កង់ទីមួយគឺ រាជរដ្ឋាភិបាល ហើយកង់មួយទៀតគឺ ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ខាងមុខជានិមិត្តសញ្ញានៃអំណាច ខាងក្រោយជានិមិត្តសញ្ញានៃសីលធម៌សាសនា ។ កង់ទាំងពីរនេះត្រូវតែវិលក្នុងល្បឿនដូចគ្នាដើម្បីទ្រទ្រង់រទេះ ។ ឧទាហរណ៍ ប្រទេសកម្ពុជាចង់អភិវឌ្ឍទៅមុខដោយភាពសុខស្រួលក្នុងផ្លូវសន្តិភាព និងវឌ្ឍនភាព" ។[1]

កម្លាំងអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្ទបរិស័ទក្នុងប្រទេសផ្សេងៗដែលគ្មានការអភិវឌ្ឍន៍

ក្នុងពេលប្រជុំបំប៉នស្មារតីថ្មីៗនេះរបស់បុគ្គលិក អឹមស៊ីស៊ី (MCC) ខ្ញុំបានសួរបុគ្គលិកស្ម័គ្រចិត្ត អឹមស៊ីស៊ី ឲ្យប្រៀបធៀបពីអ្វីដែលប្រជាជនកម្ពុជាបានវាយតម្លៃពួកគេ ទៅនឹងអ្វីដែលពួកគេចង់ឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាវាយតម្លៃ ។ ចម្លើយដ៏សាមញ្ញបំផុតនោះគឺ ពួកគេចង់ឲ្យអ្នកដទៃមើលមកខ្លួនថា ជាមនុស្សម្នាក់ដែលមានកិត្យានុភាព និងអំណាច ឬជាមនុស្សម្នាក់ដែលមានជំនាញបច្ចេកទេសច្បាស់លាស់ ។ តែផ្ទុយទៅវិញ ចម្លើយរបស់បុគ្គលិកស្ម័គ្រចិត្តជាច្រើនបែរជាចង់ឲ្យអ្នកដទៃមើលឃើញថា ពួកគេកំពុងតែបំរើដើម្បីបង្ហាញពីព្រះគ្រីស្ទ ឬជាគ្រីស្ទបរិស័ទដែលមានចិត្តអាណិតអាសូរម្នាក់ទៅវិញ ។ វាមានភាពខុសគ្នាដាច់ស្រឡះរវាង អំណាច កិត្យានុភាព និងអ្នកជំនាញការ ហើយនិងការដែលយើងចង់ឲ្យគេវាយតម្លៃ ក្នុងនាមយើងជាគ្រីស្ទបរិស័ទ ។

បុគ្គលិកស្ម័គ្រចិត្ត អឹមស៊ីស៊ី និងបុគ្គលិកអង្គការអភិវឌ្ឍន៍មកពីបស្ចិមប្រទេស ជាទូទៅចេញមកពីប្រទេសជឿនលឿន និងបច្ចេកវិជ្ជាឈានមុខ ។ គេឃើញខ្លួនគេដូចជាមនុស្សដែលត្រូវបានភ្ជឹដោយប្រព័ន្ធនៃ "សេចក្តី

---

[1] *ហែនរិច ឌុមូលីន និង ចន ស៊ី ម៉ាក់លដូ, ព្រះពុទ្ធសាសនានៅក្នុងសម័យពិភពលោកទំនើប (ទីក្រុងឡុងដ៍: ខូលៀ ម៉ាកមីលៀន, ១៩៧០) ។*

ពិត" នានាដែលនៅពីក្រោយ ពួកគេអួតពីសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនគេដើម្បីឲ្យគិតអំពីទិសដៅ និងការធ្វើចលនាចេញពីគំរោងផែនការដើម្បីសំរេចគោលដៅ ។ ឧបសគ្គដល់ការឈោងចាប់ទិសដៅដែលចង់បាន គឺមើលឃើញទុកដូចជាការខិតខំដើម្បីឈ្នះដោយមានការរួមបញ្ចូលរវាងការជំរុញ និងពត៌មានត្រឹមត្រូវ ។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នា បុគ្គលិកអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្ទបរិស័ទមកពីបស្ចិមប្រទេសមើលឃើញខ្លួនគេ ថាជាអ្នកដែលដើរតាមព្រះយេស៊ូគ្រីស្ទដ៏មានចិត្តអាណិតអាសូរម្នាក់ ។

ចំពោះអ្នកបស្ចិមប្រទេស "ការអភិវឌ្ឍន៍" មានន័យថា ភាពទំនើបវិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ ផ្តត់គំនិតដែលមានហេតុផល ចលនាចេញពីភាពដែលគិតតែពីខ្លួនឯងទៅដល់ការគិតពីគ្នាទៅវិញទៅមក ពីអបិយជំនឿទៅដល់សេចក្តីពិត ។ គោលដៅ គឺជាភាពគ្រប់គ្រាន់ខ្លួនឯង ការសង្កេតយល់ដឹងខ្លួនឯង និងភាពឯករាជ្យ ដើម្បីរំដោះប្រជាជាតិឲ្យរួចផុតពីជំនឿលើព្រេងវាសនា និងទំនៀមទំលាប់ដ៏ងងឹតងងល់ដែលគ្របដណ្តប់លើការរីកចំរើន ។ ដើម្បីរំដោះឲ្យមានសេរីភាព ហើយដោយព្រោះយើងជាប្រភពធនធានខាងថវិកា ពួកយើងមានអារម្មណ៍ថា យើងមានសិទ្ធិក្នុងការបង្កើតច្បាប់ និងពិនិត្យសង្កេតនូវលទ្ធផល ។

ចំពោះប្រជាជននៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ អង្គការអន្តរជាតិក្រៅរដ្ឋាភិបាលលេចធ្លោឡើងដូចជាមានអំណាចខ្ពស់ខាងបច្ចេកវិជ្ជា និងថវិកាដែលគ្មានព្រំដែន ។ ដោយសារថវិកា និងបច្ចេកវិជ្ជាទាំងនេះហើយ ទើបបង្កើតឲ្យមានកិត្យានុភាព និងអំណាចដ៏អស្ចារ្យ ។ នៅក្នុងហេតុការណ៍នេះ ប្រជាជនក្នុងស្រុកប្រហែលជាយល់ព្រម និងអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកបស្ចិមប្រទេសកំណត់បញ្ហា បង្ហាញពីដំណោះស្រាយ ហើយនិងអនុវត្តនូវការកែច្នៃ ។ លទ្ធផលដូចដែលបានកំណត់ដោយអ្នកផ្តល់អំណោយមកពីបស្ចិមប្រទេសប្រហែលជាបានកំណត់ឲ្យប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ធ្វើការទៅមុខឆ្ពោះទៅដល់

សង្គមមួយដែលសមស្របទៅនឹងប្រទេសផ្តល់អំណោយ ។ ការហ្វឹកហ្វឺន ផ្តល់មកឲ្យ ដើម្បីបំពាក់បំប៉នកម្លាំងដល់មនុស្សនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ គឺប្រហែលជាឧត្តមគតិក្នុងការរៀបចំពួកគេសំរាប់គោលដៅនៃសង្គមបស្ចិម ប្រទេស ប៉ុន្តែប្រហែលជាអាចបង្កើតសេចក្តីសង្ឃឹមមិនពិត និងភាពទ្រទ្រង់ មិនបាន ។ នៅក្នុងហេតុការណ៍នេះ ទោះបីជាមានការអាណិតអាសូរ ឬការ ដាក់ខ្លួនស្របទៅនឹងការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងណាក៏ដោយ ពួកគេត្រូវតែមើលទៅ ដូចជា "អ្នកឧបត្ថម្ភ" ឬជាភ្ញៀវ ។ ការនេះបង្កើតឡើងជាទំនាក់ទំនងមួយរវាង អ្នកឧបត្ថម្ភ និងអ្នកទទួលមរតក អ្នកផ្តល់អំណោយ និងអ្នកទទួល អ្នកមាន អំណាចខ្ពស់ និងអ្នកមានអំណាចទាប ឬចៅហ្វាយ និងអ្នកបំរើ ។ នៅក្នុង ហេតុការណ៍នេះ អ្នកដែលទទួលនឹងធ្វើចលនាឆ្ពោះទៅរកភាពឯករាជ្យ ។ ដូចដែលបានកើតឡើងដូច្នេះ ភាពរស់រវើកដែលមានតាំងតែពីកំណើតមក និងប្រភពធនធានដ៏ពេញបរិបូរណ៍នឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយ ឬបាត់បង់ ។

ក្នុងការបន្ថែមទៅនឹងបញ្ហាបស្ចិមប្រទេស និងបូព៌ាប្រទេស ការ ប្រាស្រ័យទាក់ទងដ៏សាមញ្ញមួយ គឺជាការចាំបាច់ ។ ទោះបីជាអ្នកបស្ចិម ប្រទេស និងមនុស្សនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ អាចនិយាយភាសាដូចគ្នា យ៉ាងស្ទាត់ជំនាញក៏ដោយ ក៏កង្វះខាតក្នុងការយល់ដឹងមួយចំនួនធំនៅតែ កើតមានជាដរាប ។ សូមឲ្យយើងពិចារណាយោងទៅតាមឧទាហរណ៍ទាំង នេះដែលចេញពីស្ថានភាពរបស់ប្រទេសកម្ពុជា ។

"សហគមន៍" នៅក្នុងឧត្តមគតិលោកខាងលិច បង្កើតឲ្យមានរូបភាព មួយនៃក្រុមមនុស្ស ដែលរស់នៅជាមួយគ្នាដោយចុះសំរុងប្រកបដោយ សន្តិភាព និងយុត្តិធម៌ ក្នុងការទំនាក់ទំនង ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក្រោយពីសម័យប៉ុលពត សហគមន៍នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានគំនិតដែល មានពាក្យបង្កប់ន័យនៃក្រុមមនុស្សរស់នៅជាមួយគ្នា ដែលគ្មានគិតពីការធ្វើ ការប្រាស្រ័យទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធរវាងមនុស្សដូចគ្នា ប៉ុន្តែបង្កើតឡើង

សំរាប់ផលប្រយោជន៍នៃរដ្ឋ និងគោលបំណងនានារបស់រដ្ឋតែប៉ុណ្ណោះ។ នៅក្នុងបរិបទនេះ "សហគមន៍" បំពាក់បំប៉នអារម្មណ៍នៃការបង្ខិតបង្ខំ និងការគាបសង្កត់ ។

"សន្តិភាព" នៅក្នុងប្រពៃណីនៃសង្គមគ្រីស្តបរិស័ទតែងតែគិតអំពីន័យពាក្យសង្គម និង សេចក្តីពន្យល់ពីកង្វះនៃជម្លោះរវាងមនុស្ស និងមនុស្ស និងក្នុងចំណោមមនុស្ស ។ ក្នុងមធ្យោបាយមួយទៀត ពេលដែលព្រះពុទ្ធមានពុទ្ធដីកាថា សន្តិភាព គឺសំដៅទៅលើសន្តិភាពខាងក្នុង និងការវៀរចាកកិលេសនៃចំណង់ផ្សេងៗ ។

> សន្តិភាពនៅក្នុងប្រពៃណីនេះមានន័យថា ការបំបាត់ចោលនូវចំណង់ដែលជាឫសគល់នៃទុក្ខ ។ គឺមានភាពខុសប្លែកពីសន្តិភាព (Shalom) នៅក្នុងព្រះគម្ពីរ ដែលផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងសុខមាលភាពសង្គម និងយុត្តិធម៌យ៉ាងល្អ[២] ។

ពាក្យថា "ព្រះជាម្ចាស់" "God" ចំពោះគ្រីស្តបរិស័ទលោកខាងលិចគឺតែងតែគិតចំពោះភាពគង់នៅសព្វទីកន្លែង សព្វញ្ញុតញ្ញាណ ជាអង្គដែលសំខាន់បំផុត ជាអាទិករ និងជាអ្នកដែលរក្សាជីវិត ។ ចំពោះអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា "ព្រះ" "god" មានន័យថា ជាអង្គដ៏អស្ចារ្យលើសជាងមនុស្ស ដែលមានការល្អ និងអាក្រក់លាយឡំគ្នានៅក្នុងនោះ ប៉ុន្តែខ្វះគុណភាព "គ្រប់យ៉ាង" "omni" ដូចជាព្រះរបស់គ្រីស្តបរិស័ទ ។ មានពួកកាតូលិកមួយក្រុមបានបើកការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយព្រះសង្ឃនៃពុទ្ធសាសនាដោយសួរសំនួរនេះ "តើជាការត្រឹមត្រូវដែរឬទេ ដែលថាព្រះពុទ្ធគឺជាព្រះ?" ។ ដោយគ្មានការបង្អង់

---

[២] *ស៊ី ណារម៉ែន ក្រូស, អ្នកនាំដំណឹងល្អ? បេសកកម្មគ្រីស្តបរិស័ទទៅមុនសម័យ ពិភពលោកទំនើប (ដោនើស៍ ហ្គ្រូវ, អ៊ីលីណយស៍: អ៊ិនធើ វ៉ាស៊ីធី, ១៩៩៨), ៨២ ។*

យូរ ព្រះសង្ឃមានសង្ឃដីកាឆ្លើយតបថា "មិនត្រូវទេ ព្រះពុទ្ធធំជាងព្រះណាៗទាំងអស់" ។ ព្រះសង្ឃទាំងនោះបានពន្យល់ថា គឺជាព្រះធម៌ (សេចក្តីបង្រៀន) ដែលនាំមកនូវការរំដោះ ហើយព្រះពុទ្ធផ្តល់ព្រះធម៌មក ។ នៅក្នុងគំនិតពួកគេ ព្រះទាំងអស់មានភាពទាបជាងព្រះពុទ្ធ ហើយគ្មានអំណាចអ្វីឡើយ[៣]។

បញ្ហាចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍បែបលោកខាងលិច ដូចដែលបានឲ្យនិយមន័យខាងលើ គឺមានចេតនាចែងជ្រុលដើម្បីឲ្យមានការងាយយល់ គឺថាការដែលមានចេតនាល្អ និងភាពយកចិត្តទុកដាក់ មិនគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការជៀសវាងគ្រោះថ្នាក់នៃការអភិវឌ្ឍន៍នោះឡើយ ។ អង្គការអភិវឌ្ឍន៍មកពីលោកខាងលិចភាគច្រើនយល់ពីហេតុការណ៍នេះ ហើយកំពុងធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងអស្ចារ្យ ដែលធ្វើឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងជីវិតមនុស្សដែលពួកគេកំពុងតែបំរើ ។

តម្លៃនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងការអភិវឌ្ឍន៍

សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ បានចង្អុលបង្ហាញដល់សារៈប្រយោជន៍នៃព្រះពុទ្ធសាសនានៅក្នុងសង្គមកម្ពុជា ។ ដោយមានសេចក្តីយោងថា ការយល់ដឹងអំពីព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាសារៈសំខាន់ដើម្បីទទួលជោគជ័យយ៉ាងល្អនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ តើគំនិតជាទូទៅរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាមានការប៉ះទង្គិចដល់ការអភិវឌ្ឍន៍យ៉ាងណាដែរ? តើតម្លៃអ្វី ដែលអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់យ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនទាក់ទងទៅនឹងការអភិវឌ្ឍន៍? តើតម្លៃនៃអ្នក

---

[3] *ហ្វ្រង់ស្វ័រ ប៉ុងស្វ័រ*, The Cathedral of the Rice Paddy, *៤៥០ ឆ្នាំនៃប្រវត្តិសាស្ត្រក្រុមជំនុំក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ មជ្ឈមណ្ឌលណានស៊ី កិកនា និង ប៊ីធប សាលាស កាតូលិកកម្ពុជា (ទីក្រុង ប៉ារីស: ហ្វាយ៉ាត, ១៩៩០), សេចក្តីបន្ថែម ១, "ការជ្រៀតចូលទៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសាសនារបស់ខ្មែរ" ។*

កាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាមានភាពល្បើរន្ទឹដល់តម្លៃរបស់គ្រីស្តបរិស័ទ ដោយរបៀបណា?

អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ទាំងឡាយដែលជួបប្រទះនូវសំនួរទាំងអស់នេះ ត្រូវតែបើកចំហដើម្បីប្រាស្រ័យទាក់ទងដោយសេចក្តីគោរព និងទទួលយកនូវភាពខុសគ្នានៃគំនិតទូទៅផ្សេងៗ ។ យើងត្រូវតែសង្ឃឹមចង់បានការកែប្រែ ទោះបីជាយើងកំពុងស្វែងរកការកែប្រែនោះក៏ដោយ ដើម្បីបើកចំហចូលទៅក្នុងដំណើរការកែប្រែដ៏កណ្តាលមួយ ។ ចំពោះអ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ បញ្ហានេះពាក់ព័ន្ធទៅនឹងរង្វង់ដែលវិលហើយវិលទៀតក្នុងការជួបប្រទះយ៉ាងស៊ីជំរៅ ការដកថយ ការឆ្លុះបញ្ចាំង និងការរួមជាមួយភាពដែលអាចកែប្រែបាន ។

មានតម្លៃប្រពៃណីនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជាច្រើនដែលអាចរួមចំណែកយ៉ាងសំខាន់ទៅក្នុងទំរង់នៃការអភិវឌ្ឍន៍ ។

មជ្ឈិមបដិបទា (ផ្លូវកណ្តាល)

ព្រះសក្យមុនី ដែលជាព្រះនាមដើមរបស់ព្រះពុទ្ធ ពេលមានព្រះជន្ម ២៧ ព្រះវស្សា បានចាកចេញពីជីវិតដ៏ស្តុកស្តម្ភក្នុងនាមជាព្រះអង្គម្ចាស់ និងចាកចេញពីការសប្បាយទាំងឡាយដើម្បីស្វែងរកការរំដោះខ្លួនឲ្យរួចផុតពីវាលវដ្តសង្សារ ។ ជាច្រើនឆ្នាំបន្ទាប់មក ទ្រង់បានបួស និងធ្វើទុក្ករកិរិយា ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ ទ្រង់បានបំភ្លឺ "អរិយមគ្គ:" (ផ្លូវទាំងប្រាំបី) ដើម្បីនាំទៅរកសម្មាអាជីវ: (ការរស់នៅឲ្យបានត្រឹមត្រូវ) ។ ផ្លូវនេះប្រាប់ពីដំណើរឆ្ពោះទៅរកការរំដោះឲ្យរួច ជាផ្លូវកណ្តាលដែលមិនមានលក្ខណៈសេរីហួសហេតុ ឬការធ្វើទុក្ករកិរិយាខ្លាំងពេក ។

> សំរាប់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាភាគច្រើន សេចក្តីបង្រៀន
> អំពី មជ្ឈិមបដិបទា (ផ្លូវកណ្តាល) ត្រូវបានគេកាន់តាមដូច
> ដែលបានផ្តល់មកឲ្យ និងជាការពិតដែលគេអាចទទួល

> យកបាន... ពួកគេកាន់តាមដូចដែលព្រះពុទ្ធបង្រៀន ហើយបន្ទាប់មកដឹកនាំជីវិតគេ ឲ្យវៀរចាកនូវភាពអួតអាង ហួសហេតុ និងការបួសដែលមិនមានលំនឹងត្រឹមត្រូវ ព្យាយាមរក្សាក្តីរំពឹងអំពីរបស់ផ្សេងៗរួមទាំងខ្លួនគេផង ដែលមានភាពប្រាកដនិយម ការដាក់ខ្លួន និងការរួចផុតពីការបំភាន់ខ្លួនឯង[៤]។

គំនិតនេះជាតំណាងនៅក្នុងផ្លូវកណ្តាល និងការចូលរួមនៃរបៀបរស់នៅដែលជាផ្នែកមួយនៃទស្សនៈរបស់ភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍន៍ ។ ផ្លូវកណ្តាលនៃការអភិវឌ្ឍន៍ គឺមិនមែនជាភាពក្រីក្រនៃឧត្តមគតិ ឬក៏ជាការឃោសនានៃអ្នកប្រើប្រាស់នោះឡើយ ។ ការធ្វើរបៀបនេះនឹងប្រើបច្ចេកវិជ្ជាឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ ថម ឌូឡេ (Tom Dooley) ជាវេជ្ជបណ្ឌិត និងជាអ្នកអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងប្រទេសឡាវ នៅដើមឆ្នាំ ១៩៦០ បាននិយាយថា គាត់មិនបានសំរេចចិត្តនាំជនជាតិឡាវ ទៅកាន់ជំនាន់ទាន់សម័យដូចគ្នានោះទេ ប៉ុន្តែគ្រាន់តែនាំពួកគេទៅក្នុងសតវត្សដូចគ្នាប៉ុណ្ណោះ ។ "មានគ្រោះថ្នាក់ដល់សុវត្ថិភាពរបស់អ្នកទទួលប្រើប្រាស់ ខ្លាំងជាងការស្ថិតនៅក្នុងភាពក្រីក្ររបស់កសិករ"[៥] ។

បដិច្ចសមុប្បាទ (ភាពជាប់ទាក់ទងគ្នា)

អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាមើលឃើញបដិច្ចសមុប្បាទ (ភាពជាប់ទាក់ទងគ្នា) នៅក្នុងគ្រប់របស់ទាំងអស់ដែលមានជីវិត និងរបស់ដែលគ្មានជីវិតនៅលើផែនដី និងក្នុងពិភពលោកនេះ ។ ដូច្នេះ អ្វីៗទាំងអស់ដែលយើងធ្វើ

---

[៤] *វីលៀម អាវ៍ឡាហ្វី, ព្រះពុទ្ធសាសនា: ទស្សនៈវិស័យនៃវប្បធម៌ (អេង៍ហ្គលវ៉ូដ គ្លីហ្វស៍, ញូ ជើសេយ៍:* Prentice Hall, *១៩៩៨), ៨០ ។*

[៥] *ដាវីដ ក៏ចុន, អតីតព្រះសង្ឃពុទ្ធសាសនាទៅក្នុងកិច្ចសម្ភាស ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៩ ។*

សុទ្ធតែមានភាពជំពាក់ទាក់ទងគ្នាទាំងអស់ ហើយទោះជាភាពវិជ្ជមាន ឬអវិជ្ជមាន គឺមានការប៉ះទង្គិចគ្នាទៅនឹងសភាពរបស់យើងក្នុងលោកនេះ ។

> "ព្រះពុទ្ធសាសនាក្តោបនូវទស្សនៈនៃតថភាព ដែលនៅក្នុងគ្រប់ទាំងផ្នែកនៃលោកនេះ ទោះជារស់នៅ ឬមិនរស់នៅក្តី គឺបានយល់ថា ជាសភាពដែលមានទំនាក់ទំនងគ្នា ហើយពឹងផ្អែកគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត គ្មានអ្វីដែលកើតឡើងដោយខ្លួនវា ប៉ុន្តែនៅក្នុងទំនាក់ទំនងទៅរបស់ដទៃទៀតលើផែនដី និងលើលោកនេះ"[៦] ។

ផល្លីស (Pallis) សរសេរចេញពីទស្សនៈពុទ្ធនិយម បានស្នើមធ្យោបាយនៃការទទួលការតភ្ជាប់ជាមួយគ្នាតាមរយៈការបកស្រាយរឿងរបស់គ្រីស្ទបរិស័ទអំពីប្រភពដើមនៃវិញ្ញាណអាក្រក់នៅសួនច្បារ អេដែន[៧] ។ ដើមជីវិតបញ្ច្បរនៅស្ថានសួគ៌ ជាកន្លែងដែលគ្មានជម្លោះ ឬការភ័យខ្លាច ។ អ័ដាម និងអេវ៉ាចូលរួមយ៉ាងពេញលេញ ប៉ុន្តែមានភាពវិជ្ជមាននៅក្នុងការកំណត់នោះ ។ សត្វពស់ល្បួងអ័ដាម ឲ្យភ្លក់នូវបទពិសោធន៍ថ្មីតាមរយៈនាងអេវ៉ា ។

បទពិសោធន៍ថ្មីបានឲ្យតម្លៃទៅលើវត្ថុ តាមគោលបំណងរបស់ខ្លួនឯង ហាក់បីដូចជាពួកគេមានការបែកចេញពីសង្គមមនុស្សទាំងស្រុងទៅហើយ ។ អ័ដាម និងអេវ៉ាបានភ្លក់ផ្លែនៃដើមជីវិត ពួកគេបានដឹងគ្រប់ការទាំងអស់ថា ពួកគេត្រូវបែកចេញពីគ្នា ហើយចេញពីរបស់ផ្សេងទៀតដែលនៅ

---

[៦] *ទំនួញសោកពីព្រៃឈើ: "សហគមន៍សិក្សាពីព្រះពុទ្ធសាសនា និងបរិស្ថានវិទ្យា", គម្រោងកម្មវិធីអប់រំស្តីពីបរិស្ថានតាមរយៈព្រះសង្ឃ, វិទ្យាស្ថានពុទ្ធសាសនា, ភ្នំពេញ, កម្ពុជា, ១៩៩៩ ។*

[7] *ម៉ាក្រូ ផល្លី, វេទិកាពុទ្ធសាសនិក: ការចូលរួមកិច្ចសន្ទនារវាងពុទ្ធបរិស័ទ និងគ្រីស្ទបរិស័ទ (ញូយ៉ក: Seabury, ១៩៨១) ។*

ជុំវិញគេ ។ ដោយព្រោះតែការយល់ដឹងថ្មីរបស់ពួកគេពីការញែកពីគ្នា ធ្វើឲ្យពួកគេមានការដឹងខ្លួនអំពីភាពអាក្រាតរបស់ពួកគេ ហើយព្យាយាមលាក់បំបាំងសេចក្ដីខ្មាសរបស់ពួកគេដោយការបិទបាំងខ្លួន ។ សភាពនៃខ្លួនគេដែលធ្វើឲ្យខុសពីភាពដើមនេះ បានក្លាយទៅជាគំរូដើមដល់គ្រប់មនុស្សទាំងអស់ ។

ដើមជីវិតក្លាយទៅជាដើមដឹងខុសត្រូវ អោនចុះបង្កើតនូវផលផ្លែល្អ និងផលផ្លែអាក្រក់របស់វាដែលមានគ្រាប់ក្លាយជាល្អ និងអាក្រក់ ។ ដែលធ្វើឲ្យឥឡូវនេះមានការល្អ និងការអាក្រក់ ។

សូមឲ្យយើងកត់សំគាល់ឲ្យបានល្អថា នៅក្នុងសួនអេដែនមានសត្វពស់ ។ សត្វពស់ គឺមានការចាំបាច់នៅក្នុងសួនច្បារ ពីព្រោះបើស្ថានសួគ៌គ្មានពស់ទេនោះ គឺមានតែព្រះប៉ុណ្ណោះ ។ សត្វពស់ គឺជាតំណាងនៃភាពមិនគ្រប់លក្ខណ៍ ។ គ្រប់របស់ទាំងអស់ដែលបានបង្កើតឡើង គឺមានកំរិតនៃភាពគ្រប់លក្ខណ៍របស់ខ្លួន ប៉ុន្តែភាពគ្រប់លក្ខណ៍នោះ គឺជាញាតិនឹងគ្នា ។ អ្វីដែលនៅក្រៅព្រំដែននៃសុក្រឹត បណ្ដាលឲ្យមានការវេទនា និងការកែប្រែ ។ ការសន្មតជាមូលដ្ឋាននៃព្រះពុទ្ធសាសនាគឺថា ការរងទុក្ខ គឺជាលទ្ធផលនៃការចូលរួមនៃជីវិតក្រៅរង្វង់របស់សុក្រឹតភាព ។

នៅក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា គ្មានការគិតគូរដល់ការបង្កបង្កើតពិភពលោកឡើយ ។ អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាទាមទារលើ "អនត្តា" (ភាពមិនមែនជាខ្លួនឯង) ហើយគ្រប់របស់ទាំងអស់ចង្អុលចេញពីគំនិតនៃការជួសជុលខ្លួន និងការញែកចេញពីជីវិតដទៃទៀត ។ ពួកគេគិតថា អវត្តមាននៃការបង្កបង្កើតលោក ក៏ជាអវត្តមាននៃការចាប់ផ្ដើមដែរ ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងគំនិតរបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺមានសេចក្ដីបញ្ចប់ ។ សេចក្ដីបញ្ចប់ គឺជាការរួមបញ្ចូលគ្នាទៅក្នុងចំណុចកណ្ដាលនៃការត្រាស់ដឹង "ជាកន្លែងដែលចាកផុតពីវដ្តសង្សារ" ហើយអស់អ្នកណាដែលបានរំដោះចេញពីទុក្ខ ។

ដោយទទួលស្គាល់ថា ការអាក្រក់ គឺជាផ្នែកមួយនៃរបស់ដែលបានបង្កើតឡើងក្នុងលោកយើងនេះ តើយើងដែលជាមនុស្សអាចត្រឡប់ទៅស្ថានសួគ៌ ទៅដើមជីវិតដូចម្ដេចបាន? ផល្លីស សន្មតថា យើងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ ដោយការដើរត្រឡប់តាមជំហានដដែលរបស់ពួកជីដូនជីតារបស់យើង ។ អ័ដាមបានទាញចិត្តចេញពីរង្វង់នៃបរិមណ្ឌល ។ យើងត្រូវតែវិលត្រឡប់ចេញពីបរិមណ្ឌល ឆ្ពោះទៅរករង្វង់ចេញពីការញែកដាច់ចេញពីគ្នាទៅភាពតភ្ជាប់គ្នាវិញ ។ យើងបានកើតឡើងនៅក្នុងគតិបណ្ឌិតនៃដើមដឹងខុសត្រូវ។ តាមរយៈដើមឈើនេះ យើងត្រូវស្វែងរកឲ្យឃើញដើមនៃជីវិត ។ ការត្រាស់ដឹង គឺជាគន្លឹះទៅរកការរួមបញ្ចូលគ្នាជាថ្មីទៅក្នុងរង្វង់នោះ ។ ដើម្បីរួមបញ្ចូលជាថ្មីចូលក្នុងរង្វង់ យើងត្រូវការពន្លឺនៃការត្រាស់ដឹង ។ ដើម្បីឲ្យយើងអាចទទួលការរួមបញ្ចូលគ្នាជាថ្មី ភាពសំខាន់រវាងសេចក្ដីល្អ និងសេចក្ដីអាក្រក់ទាំងពីរនេះ មានការទទួលទុកដូចជាផ្នែកនៃការបង្កបង្កើត ។ បន្ទាប់មកពិសនៃសត្វពស់នោះនឹងគ្មានប្រសិទ្ធភាពឡើយ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងទទួលទេវវិទ្យារបស់ផល្លីស និងផ្លូវទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍តភ្ជាប់គ្នា អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍អាចធ្វើបានល្អដើម្បីរក្សាគំនិតអំពីជំហាននៃការកែប្រែដែលយើងសំរបសំរួលជាមួយសហគមន៍ក្នុងស្រុក និងជាពិសេសពិភពលោកនេះ ។ អ្នកភូមិប្រហែលជាដឹងច្បាស់នូវគំនិតនេះជាងការដែលយើងគិតទៅទៀត ។ ខ្ញុំនឹកចាំកាលដែលខ្ញុំទៅលេងភូមិមួយនៅប្រទេសឥណ្ឌា ភូមិនោះនៅឆ្ងាយដាច់ស្រយាលដោយមានទន្លេបួនដែលគ្មានស្ពាន គ្មានវិទ្យុទាក់ទង ឬកាសែតអានឡើយ ។ មនុស្សនៅក្នុងភូមិនេះបានដឹងអំពីសន្និសីទអន្តរជាតិនៃបរិស្ថាន ដែលបានធ្វើឡើងបីសប្ដាហ៍មុននៅអាមេរិកខាងត្បូង ។

ការរងទុក្ខ

ការរួចផុតពីទុក្ខ គឺជាចំណុចសំខាន់នៃគំនិតរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ការរំដោះចេញពីទុក្ខជាតំណាងឲ្យសេរីភាព ។ សេចក្ដីពិតដ៏មានតម្លៃបួនយ៉ាងរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាបង្កើតឲ្យមានប្រព័ន្ធគំនិតមួយដើម្បីបង្ហាញអត្តសញ្ញាណ និងបង្ហាញពីភាពរំដោះរួចពីទុក្ខ ។ អរិយសច្ចៈទាំងបួនយ៉ាងនេះស្ថិតនៅក្នុងមូលដ្ឋាននៃវេជ្ជសាស្ត្រ ៖

- ទុក្ខៈ ទទួលស្គាល់នូវរោគសញ្ញានៃទុក្ខ (ការរងទុក្ខ)
- សមុទយៈ ស្រាវជ្រាវរកឲ្យឃើញនូវមូលហេតុនៃទុក្ខ (ដាក់ឈ្មោះឲ្យទុក្ខនោះ)
- និរោធៈ វិភាគពីមូលហេតុនៃទុក្ខ ហើយនិង
- មគ្គៈ អនុវត្តនូវមធ្យោបាយដោះស្រាយដើម្បីរំងាប់ទុក្ខនោះ ។

ទុក្ខកំពុងរីករាលដាលនៅក្នុងពិភពលោក ។ យើងអាចរត់គេចចេញពីទុក្ខ យើងអាចសង់ជញ្ជាំងដើម្បីបិទមិនឲ្យទុក្ខនោះចូលមកបាន ឬក៏ប្រើភាពសាមញ្ញមួយដោយវៀរចាកភាពដែលមាននៅពីមុនរបស់វា ។ មនុស្សដែលមានការចាប់អារម្មណ៍នៅក្នុង "ការអភិវឌ្ឍន៍" ជាដំបូងត្រូវសម្លឹងឲ្យចំតែម្ដងចំពោះទុក្ខនោះ ហើយទទួលស្គាល់ថាទុក្ខ គឺមាននៅក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ នេះជាតម្រូវការ ព្រោះវាមិនមែនគ្រាន់តែក្រឡេកទៅមើលមួយភ្លែតតែប៉ុណ្ណោះនោះឡើយ ។ ម្នាក់ៗត្រូវមានអារម្មណ៍ដឹងពីទុក្ខនោះ នៅពេលដែលទទួលស្គាល់ថា អស់អ្នកណាដែលគ្មានបទពិសោធន៍ ទុក្ខនេះនឹងមានការលំបាកក្នុងការបញ្ចេញឲ្យដឹងដល់អស់អ្នកដែលជួបប្រទះនឹងទុក្ខ ។

ចំពោះការដែលមានអារម្មណ៍ដឹងចំពោះវត្តមាននៃទុក្ខ គឺត្រូវតែដាក់ឈ្មោះឲ្យវា ។ ទុក្ខដែលគ្មានឈ្មោះ ងាយស្រួលក្នុងការធ្វើមិនដឹង មិនឮណាស់ ។ ការឲ្យឈ្មោះទុក្ខ នាំចូលមកក្នុងគំនិតនៃភាពដឹងខ្លួនដែលពិបាកធ្វើឲ្យយើងធ្វើមិនដឹង មិនឮបាន ។

ជំហានបន្ទាប់ គឺការស្រាវជ្រាវរកឲ្យឃើញនូវមូលហេតុនៃការរងទុក្ខ ទោះជាទុក្ខខាងរូបកាយ ដូចជាការឈឺចាប់នៃសេចក្ដីស្រេកឃ្លាន ការរងទុក្ខខាងអារម្មណ៍ដែលគិតថាខ្លួនឯងមានតម្លៃទាប ឬការរងទុក្ខខាងវិញ្ញាណ ដូចជាមានភាពឯកោ និងការបែរចេញ ។ ដូចនៅក្នុងគំរូវេជ្ជសាស្ត្រ ការត្រឹមត្រូវក្នុងការឲ្យឈ្មោះ និងការស្រាវជ្រាវរកពីមូលហេតុនៃការរងទុក្ខ នោះគឺចាំបាច់ណាស់ដើម្បីរកឲ្យឃើញនូវមធ្យោបាយដ៏ត្រឹមត្រូវ ។

ចំពោះមធ្យោបាយនេះ ត្រូវតែធ្វើតាមលំដាប់លំដោយវេជ្ជសាស្ត្រ "ជាដំបូង មិនត្រូវធ្វើឲ្យអន្តរាយ" ។ គោលដៅ និងរូបមន្តនៃមធ្យោបាយដោះស្រាយ គឺមានទំនាក់ទំនងទៅនឹងភាពត្រូវការជាបន្ទាន់ ។ មធ្យោបាយបន្ទាប់ពីការគ្រោះថ្នាក់នៃធម្មជាតិ គំរូវឲ្យមានការជួយជាបន្ទាន់សំរាប់ផ្គត់ផ្គង់នូវសេចក្ដីត្រូវការជាចាំបាច់ដូចជាអាហារ ទីជំរក និងសំលៀកបំពាក់ ។ គោលដៅនេះ គឺមានភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្បាស់ពីការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលយូរ ។ នៅក្នុងគំនិតនៃការអភិវឌ្ឍន៍រយៈពេលយូរ គឺពិតជាត្រូវការណាស់ ។ មធ្យោបាយនៃការដោះស្រាយរយៈពេលខ្លី ហើយលឿនប្រហែលជាបង្កើតឲ្យមានការពឹងពាក់យ៉ាងខ្លាំងដែលបណ្ដាលឲ្យមានការរងទុក្ខកាន់តែខ្លាំងឡើងនៅក្នុងរយៈពេលយូរ ។

ការរងទុក្ខរបស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាការដែលចេញក្រៅពីជំហាននៃគោលការណ៍របស់អាទិទេព ។ គោលការណ៍របស់អាទិទេព គឺមានវត្តមានគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់នៅលើពិភពលោក ប៉ុន្តែមនុស្សមិនបានអនុវត្តឲ្យត្រឹមត្រូវនៅក្នុងគោលការណ៍នោះទេ ។ ដូច្នេះ លទ្ធផល ដែលត្រូវទទួលគឺការរងទុក្ខ ។ កម្លាំងរបស់មនុស្សដើម្បីបង្កើតការល្អ ឬកំចាត់ចេញនូវការអាក្រក់ និងបង្កើតឲ្យមានភាពជាខ្លួនឯង ហើយការនោះឯងដែលបណ្ដាលឲ្យមានការរងទុក្ខ ។

ទំរង់នៃការរងទុក្ខទាំងអស់ គឺបានទទួលស្គាល់ថា ជារង្វាស់នៃការឃ្លាតឆ្ងាយយ៉ាងច្បាស់របស់ពិភពលោកចេញពីគោលការណ៍របស់អាទិទេព ។ គោលការណ៍ពិតជានៅគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ក្នុងពិភពលោក ប៉ុន្តែពិភពលោកគ្មានវត្តមានជាមួយគោលការណ៍នោះទេ ។ ភាពផ្ទុយគ្នាដ៏ច្បាស់លាស់រវាង "ខ្លឹមសារ" និង "ការចៃដន្យ" គឺទទួលនូវការរងទុក្ខ[8] ។

ដូច្នេះដំណើរការមិនដែលឈប់ឡើយ ហើយ

ការព្យាយាមជាច្រើនរបស់យើងដើម្បីកំចាត់ចោលនូវរាល់ការអាក្រក់ទាំងឡាយ នឹងនៅតែចាំបាច់ក្នុងការព្យាបាលរោគសញ្ញាទាំងនោះនូវមូលហេតុដ៏ធ្ងន់ធ្ងរបណ្តាលឲ្យខូចសុខភាពដែលមិនអាចប៉ះពាល់បាន ពីព្រោះបញ្ហានៃការសង្កេតឲ្យស្គាល់នោះ គឺជាការចាំបាច់ក្នុងការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យ[9] ។

ការទទួលស្គាល់ការរងទុក្ខ ការដាក់ឈ្មោះការរងទុក្ខ ការបង្កើតឡើងនូវឱសថសំរាប់ព្យាបាល និងការប្រើឱសថសំរាប់ព្យាបាល គឺជាចតុរារិយសច្ច ឬសេចក្តីពិតដ៏ប្រពៃទាំងបួន ។ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្តបរិស័ទត្រូវតែអនុវត្តការពិតសំខាន់ទាំងបួនយ៉ាងនេះសំរាប់ផលប្រយោជន៍ពួកគេ ។ វិន័យទាំងនេះអាចអនុវត្តបានដល់បុគ្គលម្នាក់ៗ ដល់ក្រុមផ្សេងៗ ដល់ភូមិផ្សេងៗ និងដល់ជនជាតិផ្សេងៗផងដែរ ។

---

[8] Ibid., 46.

[9] Ibid., 48.

គតិលោកនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម

នៅក្នុងការព្យាយាមរបស់គាត់ដើម្បីពន្យល់ ហេតុអ្វីបានជាការអាក្រក់កើតឡើង អ្នកជីវចលនិយមផ្តល់មកនូវការបំភ័យដែលគួរឲ្យព្រឺខ្លាច ឬអាថ៌កំបាំងដល់វិញ្ញាណផ្សេងៗ ឬវិញ្ញាណនៃជីដូនជីតារបស់គេ ។ អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនានៅតាមជនបទ មានជំនឿលើវិញ្ញាណផ្សេងៗ ក្នុងកិរិតនៃការបំរើ ពួកគេនៅក្នុងការពន្យល់ឲ្យដឹងអំពីសំណាងអាក្រក់ដែលនឹងកើតមានដល់ពួកគេ[១០]។

អ្នកជីវចលនិយមមានអារម្មណ៍ថា បញ្ហាដែលពួកគេជួបប្រទះ គឺស្ថិតនៅលើការញែកចេញទាំងស្រុង និងអានុភាពនៃសត្រូវខាងក្រៅ ។ គេអាចព្យាយាមជៀសចេញពីអានុភាពទាំងនេះបាន ដោយការសែនព្រេន ឬព្យាយាមក្នុងការសំរបសំរួលទៅតាមកម្លាំងទាំងនោះ ដោយប្រើមន្តអាគម ប្រសិនបើគេមានអំណាចអាចធ្វើបាន ។

ផ្ទុយទៅវិញនៅក្នុងគំនិតអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ការអាក្រក់ហាក់បីដូចជាធ្វើការនៅខាងក្នុងមនុស្ស ។ ការអាក្រក់ គឺជាការប៉ុនប៉ងព្យាយាមដើម្បីធ្វើវិទ្ធង្សនាដល់បុគ្គលនោះ នៅក្នុងការដែលគាត់ស្វែងរកការត្រាស់ដឹង ។ ការអាក្រក់អាចឈ្នះវាបានដោយវិន័យនៃការស៊ើងស្មាធខាងក្នុង ។ ព្រះពុទ្ធមានពុទ្ធដីកាថា "ការអាក្រក់អាចឈ្នះបានដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួនផ្ទាល់"។ នៅពេលដែលព្រះពុទ្ធជិតចូលនិព្វាន្ត ព្រះអង្គមានពុទ្ធដីកាថា "សង្ឃទាំងឡាយ ចូរព្យាយាមធ្វើការឡើង ដើម្បីសង្គ្រោះខ្លួនឯង" ។

ដើម្បីជៀសចេញពីជំងឺ ឬទទួលភោគសម្បត្តិជាអ្នកមាន ឬជាអ្នកមានអំណាចបាន ត្រូវតែមានភាពប៉ិនប្រសប់ដល់លោកិយ៍ខាងក្រៅ ដោយ

---

[១០] *ទ្រីវ័រ លីង, ព្រះពុទ្ធសាសនា និង ទេវកថាវិទ្យាដែលនិយាយអំពីខ្មោចព្រាយបិសាច (សាកលវិទ្យាល័យ អុកស្វដ: Oneworld,១៩៩៧), ៧៨ ។*

មានការរក្សាឲ្យបានល្អចេញពីផ្លូវរបស់ការអាក្រក់ ឬវិញ្ញាណខ្មោចបិសាចផ្សេងៗដែលមានការសែនព្រេនឲ្យបានត្រឹមត្រូវដើម្បីផ្តល់ឲ្យពួកគេមានភាពសប្បាយរីករាយ ឬឲ្យមានអំណាចកាន់តែខ្ពស់ឡើង ។ គតិលោកនៃអ្នកជីវចលនិយម មានភាពផ្ទុយទៅនឹងអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនា ដែលពណ៌នាពីសេចក្តីអាក្រក់ធ្វើការនៅខាងក្នុងមនុស្ស ហើយមានការផ្តោតទៅលើបុគ្គលិកលក្ខណៈខាងក្នុងទៅវិញ (សូមឲ្យយើងធ្វើការពិចារណាពីបញ្ហារបស់អ្នកជីវចលនិយមជនបទមួយ ដែលមានបំណងចង់ក្លាយជាសង្ឃរបស់ព្រះពុទ្ធ គឺគាត់ត្រូវតែលះចោលផ្នត់គំនិតទាំងអស់ដែលជឿថា សេចក្តីអាក្រក់មានមកពីភាពខាងក្រៅខ្លួនគាត់ ដោយមានការផ្តោតទាំងស្រុងទៅលើបញ្ហាខាងក្នុងវិញ ទើបអាចឆ្ពោះទៅរកភាពគ្រប់លក្ខណ៍បាន) ។

ក្នុងកម្លាំងដែលខំប្រឹងស្វែងយល់ពីគតិលោករបស់អ្នកភូមិនោះ លោក បណ្ឌិត រ៉ាវី ចាយ៉ាការ៉ាន់ (Dr. Ravi Jayakaran) ប្រើ ¨រូបមន្តដប់គ្រាប់¨[១១] បានសួរដល់អ្នកចាស់ទុំនៅក្នុងភូមិឲ្យធ្វើការវិភាគថា តើអ្វីទៅដែលគ្រប់គ្រងជីវិតពួកគេ ហើយតើដល់កំរិតណា ដែលពួកគេគិតថាការគ្រប់គ្រងនោះមានការគ្រប់គ្រងដោយខ្លួនឯង ដោយអ្នកដទៃ ឬដោយអបិយជំនឿ ។ ពួកគេត្រូវបានសូមឲ្យធ្វើជាតួលេខនៅក្នុងការស្រាវជ្រាវនេះក្នុងភូមិទាំងមូល ទោះជាអ្នកមាន ឬអ្នកក្រ ។ លទ្ធផលមានដូចខាងក្រោម ៖

ក្រុម	ផ្ទាល់ខ្លួន	អ្នកដទៃ	អបិយជំនឿ
ភូមិទាំងមូល	៥	៣	២
អ្នកមាន	៨	០	២
អ្នកក្រ	២	៦	២

[១១] ¨រូបមន្តដប់គ្រាប់¨ ជាមធ្យោបាយមួយដែលគ្មានការគំរាមកំហែងដល់អ្នកភូមិ ជារូបមន្តសំរាប់បង្វែរតម្លៃនៃទំនាក់ទំនងឲ្យទៅជាពហុជំរើស ។

គាត់បានធ្វើការស្ទង់អត្ថន័យឲ្យបានជ្រៅជាងនេះទៅទៀតជាមួយចាស់ទុំ ៖

ព្រះពុទ្ធ	២០%
វិញ្ញាណផ្សេងៗ	២០%
វិញ្ញាណរបស់ជីដូនជីតា	៣០%
កុសលមកពីជាតិមុន	៣០%

បន្ទាប់មកគាត់បានសួរពីអត្ថន័យនៃវិញ្ញាណផ្សេងៗ តួលេខរបស់ពួកចាស់ទុំ មានដូចតទៅ ៖

វិញ្ញាណល្អ	៧០%
វិញ្ញាណអាក្រក់	២០%
វិញ្ញាណដែលអាក្រក់ផង ល្អផង	១០%

វិញ្ញាណជាច្រើន និងព្រះជាច្រើន គឺហាក់បីដូចជាមានតួនាទីសំខាន់ណាស់នៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់អ្នកភូមិទាំងអស់នោះ ។ នេះគឺជាការរួមបញ្ចូលរវាងពុទ្ធនិយម និងជីវចលនិយម ដែលវាជាលក្ខណសម្បត្តិរបស់មនុស្សនៅតាមជនបទភាគច្រើនក្នុងអាស៊ីខាងត្បូង ។

មានពេលខ្លះ ព្រះពុទ្ធសាសនានៃអាស៊ីខាងត្បូងនិយាយថា គ្មានអ្វីប្រសើរជាងបន្ទះឈើយ៉ាងស្តើងមួយ ដែលគ្របយ៉ាងជ្រៅទៅលើជីវចលនិយម និងចាក់ឫសយ៉ាងមាំនៅក្នុងជំនឿនៃវិញ្ញាណខ្មោចព្រាយបិសាច ហើយជីវចលនិយមនោះ គឺជាសាសនាដ៏ពិតប្រាកដនៃទឹកដីទាំងនេះ[១២]។

[12] *លីង, ព្រះពុទ្ធសាសនា និងទេវកថាវិទ្យាដែលនិយាយអំពីខ្មោចព្រាយបិសាច*, ១២ ។

ការអភិវឌ្ឍន៍របស់គ្រីស្ទបរិស័ទនៅក្នុងប្រទេសអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម

តើយើងអាចធ្វើដំណើរយ៉ាងដូចម្តេចអំពីការងារអភិវឌ្ឍន៍? តើយើងគួរធ្វើយ៉ាងណាដែលជាការជួយដ៏ពិតប្រាកដ ហើយត្រឹមត្រូវ? តើយើងអាចនាំការសំរេចចិត្តកែប្រែយ៉ាងដូចម្តេចបាន ដោយគ្មានការបំផ្លាញការផ្តើមគំនិតរបស់អ្នកក្នុងស្រុក ប្រាជ្ញាញាណ និងធនធានដ៏ពេញលេញ? តើសេចក្តីត្រូវការពិតណាដែលត្រូវកែប្រែ? តើយើងអាចធ្វើសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងណាជាមួយប្រជាជន ជាមួយពុទ្ធសាសនិកជន ឬពុទ្ធសាសនិកជនជីវចលនិយមដែលមានគតិលោករៀងៗខ្លួនរបស់ពួកគេ?

លោកគ្រស (Kraus)[១៣] បានសរសេរចេញពីគំនិតនៃការមើលឃើញរបស់គ្រីស្ទបរិស័ទនៅក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់មួយឈ្មោះ "ការលយចូលនៃដំណឹងល្អ" បានស្នើការប្រាំយ៉ាង ដែលត្រូវការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ។ តទៅនេះ ជាការផ្លាស់ប្តូរប្រាំយ៉ាងដែលបានយកចេញមកពីកិច្ចការរបស់គាត់ ៖

- ផ្លាស់ប្តូរពីរបៀបនៃការរំលោភ និងការចង់បានប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនទៅវិញទៅមកនៅក្នុងសហគមន៍
- ផ្លាស់ប្តូរអ្នកនិយមជឿលើព្រេងវាសនា ដែលធ្វើឲ្យទប់ស្កាត់ដល់សេចក្តីសង្ឃឹមដល់អ្នកដែលនិយមចូលចិត្តធ្វើការងារ
- ផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធសង្គម ដែលមានការគាបសង្កត់មកពីអ្នកដែលមានបុណ្យសក្តិ ដោយផ្តល់នូវឱកាសដល់មនុស្សទាំងអស់រួមបញ្ចូលទាំងអ្នកដែលគ្មានផលប្រយោជន៍ដល់សង្គមផងដែរ
- ផ្លាស់ប្តូរគំនិតដែលបំរើការអាក្រក់ និងគ្រោះថ្នាក់ធម្មជាតិដល់ប្រព័ន្ធ

---

[១៣] *លោកគ្រស, អ្នកផ្សាយដំណឹងល្អ, ៨២ ។*

ធ្វើការដែលបានទុកជាភស្តុតាងរួចមកហើយ ទោះជាសម័យដើម ឬសម័យទំនើប ។

- ផ្តល់នូវការណែនាំអំពីបច្ចេកទេសត្រឹមត្រូវ ។

សកម្មជនជាអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាក៏បាននិយាយដែរ សំដៅទៅរកការចង់បានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម ។ សកម្មភាពសង្គមនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺឆ្ពោះទៅរកការកាត់មន្ថយទុក្ខវេទនា ហើយផ្តោតទៅលើការអាណិតអាសូរ ចិត្តនឹងធឹង ការអត់អោន ការទុកចិត្តខ្លួនឯង និងការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ខ្លួន ។ ដើម្បីសំរេចនូវគោលដៅនេះបាន វាជាការចាំបាច់ណាស់ដែលយើងត្រូវតែ ៖

- ជួយប្រជាជនឲ្យឈ្នះអំនួតរបស់ខ្លួនដែលធ្លាប់ចង់ឲ្យមានអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់ ឬការជញ្ជក់យកផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ការឲ្យតម្លៃខ្លួនឯងខ្ពស់ពេក និងបង្កើតឲ្យមានភាពខ្ពស់ទាបរវាងគ្នានឹងគ្នា
- ផ្តល់ឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមកនូវសេរីភាព ដែលមានលក្ខខ័ណ្ឌតែមួយគត់ គឺសេរីភាព និងកិត្តិយសរបស់អ្នកដទៃដើម្បីអភិវឌ្ឍការទុកចិត្តដល់ការទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯង
- មានការគិតគូរជាដំបូង និងជាមុនគេបំផុតជាមួយសម្ភារៈ និងលក្ខខ័ណ្ឌសង្គមសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ។ សម្តេចសង្ឃ ដាឡាយឡាម៉ា មានដីកាថា "មនុស្សមានឧត្តមភាព ជាងការរីកចំរើន"
- ផ្គត់ផ្គង់បច្ចេកវិជ្ជាលំដាប់កណ្តាល ដែលធ្វើឲ្យកើតសម្ភារៈល្អគ្រប់គ្រាន់នៅពេលដែលអាចរក្សាបាននូវភាពចុះសំរុងគ្នាតែមួយជាមួយបរិស្ថាន[១៤] ។

---

[១៤] *ខែន ហ្សូនស៍ "ព្រះពុទ្ធសាសនា និងសកម្មភាពសង្គមៈ ការស្វែងរកទៅក្នុងផ្លូវនៃសេចក្តីមេត្តា ឧទាហរណ៍* Pried Eppsteiner (Berkeley: Parallax, ១៩៨៥), ៧៨ ។

ជាមួយការអានជាលើកដំបូង ប្រហែលជាលេចឡើងដូចជា មានភាពដូចគ្នាបន្តិចរវាងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍របស់គ្រីស្តបរិស័ទ និងអង្គការអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ការរៀបចំជាថ្មីនៃបញ្ជីទាំងពីរនេះ បង្ហាញឲ្យឃើញពីសារៈសំខាន់ដូចគ្នា ។

គោលដៅរបស់គ្រីស្តបរិស័ទ	គោលដៅរបស់ពុទ្ធបរិស័ទ
១- ការផ្លាស់ប្តូរចេញពីរបៀបនៃការរំលោភ និងការចង់ផ្តល់ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនដល់គ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងសហគមន៍ ។	១- ផ្តល់ឲ្យម្នាក់ៗនូវសេរីភាពដែលមានលក្ខខ័ណ្ឌតែមួយគត់ គឺសេរីភាព និងកិត្តិយសរបស់អ្នកដទៃ ដើម្បីអភិវឌ្ឍការទុកចិត្តនៃការទទួលខុសត្រូវខ្លួនឯង ។
២- ផ្លាស់ប្តូរអ្នកនិយមជឿលើព្រេងវាសនាដែលធ្វើឲ្យទប់ស្កាត់ដល់សេចក្តីសង្ឃឹមដល់អ្នកដែលនិយមចូលចិត្តធ្វើការ ។	២- មានការគិតគូរជាដំបូង និងជាមុនគេបំផុតជាមួយសម្ភារៈ និងលក្ខខ័ណ្ឌសង្គមសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ។
៣- ផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធសង្គមដែលមានការគាបសង្កត់មកពីអ្នកដែលមានបុណ្យសក្តិ ដោយផ្តល់នូវឱកាសដល់មនុស្សទាំងអស់រួមបញ្ចូលទាំងអ្នកដែលគ្មានផលប្រយោជន៍ដល់សង្គម ផងដែរ ។	៣- ជួយប្រជាជនឲ្យឈ្នះអំនួតរបស់ខ្លួនដែលធ្លាប់ចង់ឲ្យមានអ្នកនៅក្រោមបង្គាប់របស់ខ្លួន ឬការជញ្ជក់យកផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ការឲ្យតម្លៃខ្លួនឯងខ្ពស់ពេក និងបង្កើតឲ្យមានខ្ពស់ជាង/ទាបជាងរវាងគ្នានឹងគ្នា ។
៤- ផ្លាស់ប្តូរគំនិតដែលបំរើការអាក្រក់ និងគ្រោះថ្នាក់ធម្មជាតិដល់ប្រព័ន្ធធ្វើការដែលបានទុកជាភស្តុតាងរួចមកហើយ ទោះជាសម័យដើមឬសម័យទំនើប ។	
៥- បង្កើននូវគុណភាពជីវិតជាមួយការណែនាំអំពីបច្ចេកទេសត្រឹមត្រូវ ។	៥- ផ្គត់ផ្គង់បច្ចេកវិជ្ជាលំដាប់កណ្តាលដែលធ្វើឲ្យកើតសម្ភារៈល្អគ្រប់គ្រាន់នៅពេលដែលអាចរក្សាបាននូវភាពចុះសំរុងគ្នាតែមួយជាមួយបរិស្ថាន ។

គោលដៅទីមួយ ទាំងគ្រីស្ទបរិស័ទ និងពុទ្ធបរិស័ទបានថ្លែងថា នៅក្នុងការស្វែងរកប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន យើងគួរតែស្ថិតនៅជាប់ក្នុងគំនិតនៃសេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកដទៃជានិច្ច ។ នៅក្នុងគោលដៅទីពីរ ទាំងគ្រីស្ទបរិស័ទ និងពុទ្ធបរិស័ទ សំដៅទៅលើសក្តានុពលសំរាប់ភាពរីកចំរើនរបស់មនុស្ស និងលក្ខខ័ណ្ឌនៃការផ្តត់ផ្គង់ដែលនាំមកឲ្យមនុស្សនូវសក្តានុពល ។ ទីបី ក្រុមទាំងពីរមានការស្អប់ខ្ពើមដល់ក្របខ័ណ្ឌ និងប្រព័ន្ធដែលបង្កើតការសង្កត់សង្កិន ការជញ្ជក់យកផលប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ។ គោលដៅទីបួនរបស់លោក គ្រស គ្មានមតិអ្វីពីគំនិតពុទ្ធបរិស័ទមកប្រៀបនឹងគំនិតគ្រីស្ទបរិស័ទឡើយ ។ គោលដៅចុងក្រោយ គាំទ្រការអនុវត្តន៍ត្រឹមត្រូវនៃលំដាប់បច្ចេកវិជ្ជាថ្នាក់កណ្តាលដោយមិនគិតពីភាពក្រីក្រ ឬការនិយមប្រើប្រាស់របស់ថៅកៗឡើយ ។

ភាពខុសគ្នាដែលសំខាន់នៅក្នុងការអនុវត្តន៍ គឺហាក់បីដូចជាមានភាពច្បាស់លាស់ ។ គោលដៅរបស់គ្រីស្ទបរិស័ទបានស្នើថា ការផ្លាស់ប្តូរ គឺត្រូវបានចាប់ផ្តើមឡើងដោយភ្នាក់ងារមកពីប្រពៃណីខាងក្រៅ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ការអនុវត្តន៍របស់ពុទ្ធបរិស័ទ គឺស្ថិតនៅលើមូលដ្ឋាននៃកម្លាំងផ្ទាល់ខ្លួនម្នាក់ៗ និងកិច្ចការខាងក្នុងរបស់គេ ។ នៅពេលដែលឯកត្តបុគ្គលមានការផ្លាស់ប្តូរ សហគមន៍ក៏មានការផ្លាស់ប្តូរដែរ ។

គំនិតរបស់ពុទ្ធបរិស័ទចំពោះសង្គមគ្រីស្ទបរិស័ទ

ធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា យើងត្រូវតែយល់ថា តើពុទ្ធបរិស័ទទាំងនោះយល់អំពីគ្រីស្ទបរិស័ទយ៉ាងដូចម្តេចដែរ ។ ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាដែលគ្មានព្រះ[១៥] ផ្ទុយទៅវិញ ចំពោះសាសនាដែលមាន

[១៥] *"ព្រះជាម្ចាស់មិនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសាសនាឡើយ" ជាសង្ស័យដីការបស់*

ព្រះគឺ សាសនាហិណ្ឌូ សាសនាអ៊ីស្លាម និងគ្រីស្តសាសនា ។ ព្រះពុទ្ធយល់ថា ព្រះដែលគេបង្កើត និងព្រះដែលកើតឯងនោះ គឺខុស ។ ការដែលយើងដឹងពី "គោលការណ៍ដែលគ្មានព្រះ" នោះឯងជាលក្ខណៈគ្រឹះឲ្យយើងដឹងថា តើពុទ្ធបរិស័ទគិតពីគ្រីស្តបរិស័ទ យ៉ាងដូចម្តេច ។

- អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជឿថា ប្រសិនបើគោលលទ្ធិណាដែលអាចប្រើបានដល់នរណាម្នាក់ នោះគឺវាសមទៅនឹងអ្នកនោះ ។ ប៉ុន្តែ ពិតប្រាកដណាស់ពុទ្ធបរិស័ទជឿថា ដើម្បីឲ្យគេអាចទទួលការត្រាស់ដឹងបាន គឺត្រូវបោះបង់ចោលគំនិតអ្នកជឿព្រះ ។ នៅក្នុងទស្សនៈនេះ វាជាការអនុញ្ញាតឲ្យគ្រីស្តបរិស័ទជឿលើព្រះរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ប្រសិនបើគេរកឃើញថា មានប្រយោជន៍ ប៉ុន្តែប្រាកដណាស់ ការជឿនេះនឹងត្រូវតែលះបង់ចោលក្នុងការចង់ទទួលការត្រាស់ដឹង ។
- ពុទ្ធបរិស័ទបានចាប់អារម្មណ៍នៅក្នុងគំនិតរបស់គ្រីស្តបរិស័ទ ស្តីអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលមិនគិតពីខ្លួនឯង ពីព្រោះការអាណិតអាសូរ គឺជាចំណុចកណ្តាលដល់គំនិតពួកគេអំពីក្រមសីលធម៌ ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គំនិតនៃពុទ្ធបរិស័ទអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលមិនគិតពីខ្លួនឯង គ្មានមូលដ្ឋាននៅក្នុងភាពល្អប្រសើរ ឬក្នុងព្រះគ្រីស្តឡើយ ។
- "សាសនាខុសឆ្គង" ឬ "អ្នកតំណាងសាសនា" នៅក្នុងគំនិតនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺជាសាសនា ឬជាប្រព័ន្ធនៃការគិតដែលមិនដឹកនាំទៅរកការអភិវឌ្ឍន៍នៃជីវិតដែលមានសីលធម៌ល្អ ហើយទទួលនូវការទទួលខុសត្រូវផ្សេងៗពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន ។ នៅក្នុង

ព្រះសង្ឃមួយអង្គទៅកាន់ រីចាដ ផែហ្វ ហ្គូមប្រ៊ិច និងយោងទៅតាមព្រះពុទ្ធសាសនា Tharavada: *ប្រវត្តិសាស្ត្រសង្គមពី* Ancient Benares to Modern Colombo (London: Routledge and Kegan Paul, *១៩៩៨)* ។

ទស្សនៈនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ចំពោះគ្រីស្ទបរិស័ទដែលសង្កត់ទៅលើជីវិតដែលមានសីលធម៌ល្អ មិនធ្លាក់ចុះនៅក្នុងនិយមន័យនេះឡើយ ។

- "សាសនាដែលមិនពេញចិត្ត" គឺជាសាសនាមួយដែលជំរុញឲ្យមានការរីកចំរើននៃជីវិតសីលធម៌ល្អ ហើយទទួលការទទួលខុសត្រូវផ្សេងៗសំរាប់សកម្មភាពរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែមានជំនឿប្រឆាំងនឹងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលពួកគេមានជំនឿនៅក្នុងព្រះ ឬការបដិសេធការចាប់ជាតិជាថ្មី ។ គ្រីស្ទបរិស័ទភាគច្រើនធ្លាក់នៅក្នុងប្រភេទនេះ[១៦] ។

ព្រះពុទ្ធ បានពិពណ៌នាពីផ្លូវនៃការចងសម្ព័ន្ធជាមួយមនុស្សនៃសាសនាផ្សេងៗ ទុកដូចជាផ្នែកមួយនៃ "ការសាបព្រោះគំនិតដែលមិនគិតពីខ្លួនឯង ការអាណិតអាសូរ សេរីភាពពីការច្រណែន ភាពបរិសុទ្ធនៃគំនិត និងគោលបំណងនៃភាពធ្វើជាម្ចាស់លើខ្លួនឯង"[១៧] ។

ការដាក់ស្នើនូវទេវសាស្ត្រនៅក្នុងប្រទេសអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម

នៅក្នុងការព្យាយាមផ្តល់នូវគំរោងសំរាប់ការធ្វើទេវសាស្ត្រ ខ្ញុំសូមស្នើចំពោះការប្រុងប្រយ័ត្នពីរយ៉ាង ៖ ក្នុងការឆ្លើយតបដល់ព្រះពុទ្ធសាសនា យើងមិនត្រូវមានការប៉ុនប៉ងដល់ភាពប្រសើរបំផុតនោះទេ ។ យើងត្រូវតែមានទំនុកចិត្តបញ្ជាក់ពីបទពិសោធន៍របស់យើងជាមួយភាពប្រសើរបំផុតរបស់ព្រះជាម្ចាស់វិញ ។ យើងអះអាងថា ព្រះជាម្ចាស់ដែលយើងជឿ គឺជាព្រះអាទិករ ជាព្រះដែលពិតប្រាកដតែមួយគត់ ជាប្រភពនៃសេចក្តីពិត ហើយមាន

---

[១៦] *ប៉ូល ជេ គ្រីហ្វហ្វីតស៍, ជេ។, គ្រីស្តសាសនាក្នុងវង្វង់អ្នកកាន់សាសនាដទៃ (ម៉ារីកណុល, ញូយ៉ក: អ័រប៊ីស, ១៩៩២), ១៤៦*

[17] Ibid.

សេចក្តីស្រឡាញ់ដែលគ្មានលក្ខខ័ណ្ឌ និងគំរូពីភាពនៃការទុកចិត្តទាំងស្រុងបាន ។ សេចក្តីពិត និងភាពពិតប្រាកដរបស់យើង មិនមែនចេញមកពីវិទ្យាសាស្រ្ត ឬហេតុផលពីការគិតនោះទេ ប៉ុន្តែមកពីព្រះតែប៉ុណ្ណោះ ។

ទីពីរ យើងមិនត្រូវបញ្ចេញសកម្មភាពខ្លាំងក្លាហួសពេកចំពោះអំពើនៃក្រោយសម័យទំនើប ដោយក្លាយជាអ្នកផ្តាច់ការជាមួយអត្តចរិតថា យើងខ្ជាប់ជាប់ទៅក្នុងសេចក្តីពិតនោះឡើយ ។ នៅក្នុងការដែលបញ្ចេញសកម្មភាពទៅវិញទៅមកជាមួយអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា យើងត្រូវតែរក្សាការបើកចំហទៅចំពោះការផ្លាស់ប្តូរនៃជីវិតរបស់យើង ។

ខ្ញុំចង់ស្នើថា ត្រូវតែមានការថ្លឹងថ្លែងរវាងជំនឿដែលមិនអាចរង្គើបាននៅក្នុងព្រះដែលគង់នៅឆ្ងាយ (Transcendent God) និងឋានៈជាអ្នកផ្តាច់ការនៃការប្រកាន់ភាពតឹងរឹងបំផុត ដែលមានចម្លើយទៅលើសំនួរនៃជីវិតគ្រប់ពេលវេលា និងគ្រប់ទីកន្លែង ។ ចំពោះអត្ថន័យនេះ មិនមែនគ្រប់ការទាំងអស់អាចចរចាគ្នាបាននោះទេ អ្វីដែលខ្ញុំមានជាមូលដ្ឋាន គឺទាក់ទងទៅចំពោះពិភពលោក ។ វាក៏មានអត្ថន័យដែរថា ខ្ញុំបើកចំហទៅចំពោះសេចក្តីពិតថ្មី និងការយល់ដឹងថ្មី ។ វាមានន័យថា ជីវិត គឺជាដំណើរការជាមួយបាវចនាមួយដូចតទៅនេះ "នៅពេលនេះខ្ញុំដឹងពីអ្វីដែលខ្ញុំជឿ ប៉ុន្តែអ្វីដែលខ្ញុំជឿនឹងមានការផ្លាស់ប្តូរនៅពេលដែលខ្ញុំបានទទួលពន្លឺ និងសេចក្តីពិតថ្មី" ។

រូបអង្គនៃព្រះ-តើទេវសាស្រ្តយ៉ាងដូចម្តេចទៅ ដែលមានប្រសិទ្ធភាព និងអាចពន្យល់បានដល់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម? មានការជាច្រើនដែលអាចធ្វើបាន ខ្ញុំមានការចាប់អារម្មណ៍ដើម្បីប្រើទុកជាចំណុចចាប់ផ្តើមគំនិតដែលមនុស្សទាំងអស់ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងរូបកាយរបស់ព្រះអង្គ ។

ព្រះដែលជាអាទិករ បានបង្កើតមនុស្សឡើងក្នុងរូបអង្គរបស់ទ្រង់ ។ សេចក្តីពិតនេះដាក់ឲ្យមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសក្តានុពលដល់មនុស្សគ្រប់គ្នា។

ការដែលទទួលរូបអង្គនៃព្រះ បញ្ជាក់នូវភាពខាងវិញ្ញាណ និងសមត្ថភាព ដើម្បីគិតពិចារណា ។ ការចេះក៏មានបង្កប់ភាព បដិច្ចសមុប្បាទ និងការរួបរួមរបស់មនុស្សទាំងអស់ ។ ជាមួយទស្សនៈនេះ យើងធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយមនុស្សដោយមិនគិតពីដើមកំណើត ឬប្រពៃណីរបស់គេឡើយ ប៉ុន្តែយើងធ្វើដោយមានការគោរព និងទៅតាមសេចក្តីសង្ឃឹមរបស់ពួកគេវិញ ។ យើងគោរព ដោយព្រោះពួកគេជារូបឆ្លុះរបស់ព្រះជាម្ចាស់ ហើយផ្តល់ការសង្ឃឹមដោយព្រោះពួកគេគ្មានការអភិវឌ្ឍន៍នូវសក្តានុពល ដែលព្រះជាម្ចាស់ប្រទានឲ្យគេនៅពេលដែលព្រះអង្គបានបង្កើតពួកគេមក ។

តាមរយៈការមកចាប់កំណើត ព្រះយេស៊ូបានធ្វើការតុបតែងថ្មីនូវរូបអង្គនៃព្រះសំរាប់មនុស្សលោក ។ ព្រះយេស៊ូបានសំដែងពីព្រះជាម្ចាស់ទុកដូចជាសេចក្តីពិត សេចក្តីអាណិតអាសូរ និងភាពទុកចិត្តជាទីបំផុត ។ ព្រះយេស៊ូបានអធិស្ឋានសូមឲ្យរាជ្យព្រះអង្គបានសំរេចនៅផែនដី ដូចនៅស្ថានសួគ៌ដែរ ។ នៅកន្លែងណាដែលមានលក្ខណសម្បត្តិរបស់ព្រះអង្គ (សេចក្តីពិត ការអាណិតអាសូរ ភាពទុកចិត្តជាទីបំផុត) គឺបានរកឃើញនៅក្នុងវង្វាស់យ៉ាងល្អដែលបានរកឃើញនគររបស់ព្រះ ។ នៅក្នុងសហគមន៍នេះមនុស្សរស់នៅក្នុងភាពចុះសំរុងគ្នានៅក្នុងភាពទុកចិត្តគ្នា និងភាពបើកចំហចំពោះគ្នាទៅវិញទៅមក ។ នៅក្នុងសហគមន៍នេះ យុត្តិធម៌ និងការអាណិតអាសូរនឹងទទួលជ័យជំនះ ហើយអ្នកពិការ នឹងធ្វើឲ្យដើរបាន អ្នកខ្វាក់ នឹងផ្តល់ពន្លឺឲ្យគេមើលឃើញ អ្នកជាប់ពន្ធនាគារ នឹងត្រូវដោះលែង ឯអ្នកដែលអស់សង្ឃឹម នឹងត្រូវបានផ្តល់នូវសេចក្តីសង្ឃឹមឡើងវិញ។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មានភស្តុតាងជាក់ស្តែងដែលថា អង្ករអាចរក្សាទុកបានរហូតដល់ទៅ១២ខែ មិនមែនគ្រាន់តែរយៈពេល៧ខែតែប៉ុណ្ណោះ នៅពេលដែលអស់អ្នកដែលបានដាច់ជើងដោយសារគ្រាប់មីន គឺត្រូវបានជួយឲ្យដើរវិញបាន នៅពេលដែលមនុស្សរស់នៅក្រោមភាពអស់សង្ឃឹមនៃ

សេចក្តីទ័លក្ររបស់គេ គឺឲ្យមានសេរីភាពចេញពីការរស់នៅដ៏លំបាកពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃនេះ ។ នៅពេលដែលអ្នកក្រអាចទទួលការខ្ចីប្រាក់ដោយគ្មានការចងការប្រាក់ នៅពេលដែលសេចក្តីពិតមានជាទូទៅគ្រប់ទីកន្លែង ពេលដែលមនុស្សអាចរស់នៅជាមួយគ្នាក្នុងសន្តិភាព និងភាពចុះសំរុងគ្នាដែលស្ថិតនៅក្នុងការទុកចិត្តដ៏អព្យាក្រឹតមួយ និងមានការបញ្ចាក់ពីការអាណិតអាសូររវាងអ្នកជិតខាងនិងអ្នកជិតខាង ពេលដែលមនុស្សធ្វើការជាមួយគ្នាឲ្យចេញជាសកម្មភាពពិតនូវអ្វីដែលយើងមិនបានដឹងខ្លួនថា ព្រះបានផ្តល់សក្តានុពលដល់គ្រប់ទាំងមនុស្សទាំងអស់ ។ ដូច្នេះ មនុស្សដែលបានដើរក្នុងសេចក្តីងងឹត នឹងឃើញពន្លឺ ។

ពន្លឺ គឺជាពន្លឺរបស់ព្រះជាម្ចាស់ ។ ព្រះយេស៊ូបាននាំពន្លឺនោះមកក្នុងពិភពលោកនេះ ។ យើងជាអ្នកនាំនូវពន្លឺនោះ គឺជាពន្លឺរបស់ព្រះយេស៊ូ ។ យើងស្វែងរកមធ្យោបាយដើម្បីនាំពន្លឺទៅកន្លែងងងឹត ។ នៅក្នុងការធ្វើដូច្នេះ យើងត្រូវដឹងថា របៀបដែលយើងធ្វើនោះ មានសារៈសំខាន់ជាងអ្វីដែលយើងធ្វើ ។ ក្នុងនាមជាអ្នកនាំពន្លឺ យើងឆ្លុះបញ្ចាំងអាកប្បកិរិយា និងអត្តចរិតរបសព្រះយេស៊ូ ។ នេះគឺជាការប្រសើរបំផុតក្នុងការសរុបឡើងវិញនៅក្នុងជំហរនៃអ្នកបំរើដែលត្រូវបានទទួលអំណាច ។

ព្រះយេស៊ូបានលើករឿងនេះឡើង នៅពេលដែល "ជម្លោះកើតមានឡើងក្នុងចំណោមពួកគេ ហាក់បីដូចជាម្នាក់ក្នុងពួកគេ បានតាំងខ្លួនឡើងធ្វើជាអ្នកធំជាងគេ ។ ប៉ុន្តែទ្រង់មានបន្ទូលទៅពួកគេថា "អស់ទាំងស្តេចនៃសាសន៍ដទៃ គេតែងសោយរាជ្យលើបណ្តារាស្ត្រ ហើយបណ្តាជនហៅពួកអ្នកមានអំណាចលើគេ ថាជាអ្នកមានគុណដែរ ប៉ុន្តែមិនត្រូវឲ្យមានដូច្នោះក្នុងពួកអ្នករាល់គ្នាឡើយ ឯអ្នកណាដែលធំជាងគេក្នុងពួកអ្នករាល់គ្នា នោះត្រូវ

ប្រព្រឹត្តដូចជាតូចជាងគេវិញ ហើយអ្នកណាដែលនាំមុខគេ នោះដូចជាអ្នកបំរើដែរ... ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅចំពោះអ្នករាល់គ្នា ទុកដូចជាអ្នកបំរើវិញ"[១៨] ។

ព្រះយេស៊ូយាងមកធ្វើជាអ្នកបំរើ ។ យើងបំរើដើម្បីនាំមនុស្សទៅនគររបសព្រះដែលស្ថិតនៅក្រោមអំណាចរបស់ព្រះគ្រីស្ទ ។ យើងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះបានដោយជំនឿ ហើយព្រះវិញ្ញាណរបស់ព្រះគ្រីស្ទ គឺជាតំណាងពីព្រះតាមរយៈយើងនៅក្នុងសកម្មភាព និងពាក្យសំដីរបស់យើង ។ យើងកំពុងបំរើក្នុងនាមជាតំណាងរបស់ព្រះគ្រីស្ទ ជាមួយប្រាជ្ញាដែលព្រះវិញ្ញាណរបស់ព្រះអង្គកំពុងធ្វើការ ដើម្បីស្ថាបនាច្បាប់របស់ព្រះជាម្ចាស់។ អំណាចដែលកំពុងតែធ្វើការ គឺជាអំណាចរបស់ព្រះវិញ្ញាណ មិនមែនជាអំណាចរបស់ខ្លួនយើងឡើយ ។ តួនាទីរបស់យើង គឺព្រោះគ្រាប់ពូជ ។ កន្លែងខ្លះនឹងបង្កើតផល ។ យើងមិនមែនជាអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះការលូតលាស់របស់គ្រាប់ពូជនោះទេ ប៉ុន្តែព្រះជាម្ចាស់ទេតើ ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវចំពោះការនេះ ។ យើងគ្រាន់តែជាអ្នកព្រោះពូជតែប៉ុណ្ណោះ ។

អត្តចរិតរបស់យើងនៅក្នុងព័ន្ធកិច្ច គឺជាការដឹងគុណមួយដល់ព្រះគុណដែលរកថ្លែងពុំបានរបស់ព្រះអង្គ ។ ហេតុដែលជំរុញចិត្តយើងឲ្យបំរើ គឺមិនមែនជាការបន្ធូរបន្ថយដល់កំហុសរបស់យើង ឬចំណោញដល់គុណសម្បត្តិរបស់យើងនោះទេ ប៉ុន្តែវាជាការអរព្រះគុណដល់ព្រះជាម្ចាស់ចំពោះអំណោយដែលរកថ្លែងពុំបាន ព្រោះវាជាលទ្ធផលដ៏ធម្មតាដែលគួរអរព្រះគុណ ។ បើធ្វើដូច្នេះបាន នោះយើងនឹងរកអំណរឃើញនៅក្នុងការបំរើ ។

ជនជាតិឥណ្ឌាម្នាក់ដែលបានទទួលរង្វាន់ណូបែលឈ្មោះ រ៉ាប៊ីនដ្រាណាត ថាគ័រ (Rabindranath Tagore) បានសរសេរថា ៖

---

[18] *លូកា ២២: ២៥-២៧* NRSV

"ខ្ញុំបានដេកលក់ ហើយយល់សប្តិថា ជីវិតគឺមានភាពត្រេកអរ
ខ្ញុំបានងើបឡើង ហើយរកឃើញថា ជីវិតគឺជាការបំរើ
ខ្ញុំបានបំរើ ហើយយល់ឃើញថា ការបំរើគឺសេចក្តីអំណរ ។"

តើអង្គការ អឹមស៊ីស៊ី ខុសពី អង្គការលោកីយ៍ក្រៅរដ្ឋាភិបាលត្រង់ណា?

សំនួរពីភាពខុសគ្នារវាង "អង្គការគ្រីស្តបរិស័ទ" និង "អង្គការលោកីយ៍" កើតមានឡើងម្តងទៀតក្នុងការពិភាក្សានៅក្នុងរង្វង់អង្គការគ្រីស្តបរិស័ទ ។ មានអង្គការជាច្រើន ដែលបុគ្គលិកម្នាក់ៗមានចេតនាល្អចំពោះការងារ មានការគិតគូរយ៉ាងខ្លាំងដល់អ្នកដែលពួកគេបំរើ និងមានចំណង់ពិតប្រាកដដើម្បីធ្វើឲ្យកិច្ចការកាន់តែប្រសើរឡើងដល់អ្នកក្រីក្រ និងផ្តល់ឲ្យមានកិត្តិយសឈានមុខ ។ អ្នកស្ម័គ្រចិត្តរបស់អង្គការ អឹមស៊ីស៊ី ជួបឧបស័គ្គជាមួយនឹងសំនួរនេះ ហើយក្នុងការដែលយើងជឿដូច្នេះ គឺមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឲ្យយើងក្លាយជាអ្នកបច្ចេកទេសដ៏ចំណានបានឡើយ ។ ដូច្នេះហើយ បានជាយើងស្វែងរកគ្រប់ទាំងមធ្យោបាយដើម្បីធ្វើសហប្រតិបត្តិការជីវិតខាងវិញ្ញាណរបស់យើងឲ្យចូលទៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ពេលដែលយើងរស់នៅ និងធ្វើការជាមួយមនុស្សដែលមានប្រពៃណី ឬគតិលោកខុសគ្នា ។

ដូចដែលយើងធ្វើការនៅក្នុងប្រពៃណីអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម គឺយើងត្រូវការបង្គោលដឹកនាំដើម្បីជួយចង្អុលប្រាប់យើងអំពីមធ្យោបាយនៃការងារដែលអាចសហប្រតិបត្តិការទៅភាពខាងវិញ្ញាណនៅក្នុងកិច្ចការងាររបស់យើង ប៉ុន្តែមានការគោរពដល់ប្រពៃណីរបស់អ្នកនៅក្នុងស្រុក ។ សេចក្តីថ្លែងដូចតទៅនេះគឺជាគំរូខ្លះៗដល់យើង ៖

- សន្មតថាអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម មានសកម្មភាពជីវិតខាងវិញ្ញាណ ដែលមានផលប្រយោជន៍ចាំបាច់ដល់ការបង្កើតឲ្យមានគតិលោករបស់គេ

- ក្លាយទៅជាសិស្សខាងវិញ្ញាណនៃមនុស្ស និងប្រពៃណី
- សន្មតថា ទំនាក់ទំនងដែលមានលក្ខណៈពេញលេញ នឹងមិនត្រូវកើតឡើងបានទេ លុះត្រាតែមានការពិចារណានូវទំហំខាងវិញ្ញាណជាមុនសិន
- សន្មតថា ទំហំខាងវិញ្ញាណត្រូវតែជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍
- សម្លឹងរក "ពិធីបុណ្យ"[១៩]
- ប្រើពិធីបុណ្យ ដើម្បីសហប្រតិបត្តិការទំហំខាងវិញ្ញាណនៅក្នុងមធ្យោបាយដែលធ្វើឲ្យមានការយល់ដឹងទាំងពីរ ទាំងខាងអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយម និងគ្រីស្ទបរិស័ទ
- ស្វែងរកមធ្យោបាយដើម្បីឲ្យមនុស្សគេបានដឹងពីគំរូនៃការយោងរបស់យើង គឺមកពីសេចក្តីបង្រៀនរបស់ព្រះយេស៊ូ
- ជៀសវាងជម្លោះ ត្រូវសំរាកដើម្បីអនុញ្ញាតឲ្យព្រះវិញ្ញាណរបស់ព្រះជាម្ចាស់ធ្វើការ
- សង្ឃឹមថានឹងមានការផ្លាស់ប្តូរនៅក្នុងដំណើរការនេះ
- នៅក្នុងការផ្លាស់ប្តូរគ្នានេះ ត្រូវចូលទៅដោយមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងល្អ ជាជាងការប្រឈមមុខជាមួយគ្នា ។

នៅពេលដែលគតិលោក ឬការដាក់ជំនឿយ៉ាងជ្រៅទៅលើអ្វីមួយបញ្ចេញឲ្យឃើញ នោះពេលសមាធិ គឺពិតជាមាននៅរៀងរាល់ថ្ងៃនៃជីវិត ។ នេះគឺជាពេលដែលមូលដ្ឋាននៃការសន្មតត្រូវបានសាកល្បង ។ ក្នុងនាមជា

---

[19] ចន ស្ទូដៃ, *កាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃអត្ថបទព្រះគម្ពីរៈ ទំនាក់ទំនងរវាងព្រះជាម្ចាស់ មនុស្ស និងការប្រព្រឹត្តិរបស់មនុស្ស, សិក្ខាសាលាមួយដែលមានការទាក់ទាញ* (Brwood, Victoria: *អង្គការទស្សនៈពិភពលោក អូស្ត្រាលី*, ១៩៩៤), ១២៥ ។

អ្នកអភិវឌ្ឍដែលចាកចេញពីប្រពៃណីរបស់ខ្លួន យើងនាំមកដល់ប្រពៃណីថ្មីនៃភាពខាងវិញ្ញាណមួយ និងគតិលោកនៅក្នុងការដែលយើងបង្កើតទំនាក់ទំនង ធ្វើការសំរេចចិត្ត និងការកំណត់អាទិភាពផ្សេងៗ ។ ហេតុការណ៍នេះកើតឡើង ឬមិនកើតឡើង អាស្រ័យលើយើងជាអ្នកយល់ច្បាស់អំពីការនេះដែរ ។ យើងត្រូវតែសន្មតថា អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយមមានគំរូនៃការបំរើដល់ខ្លួនរបស់គាត់ក្នុងមធ្យោបាយដូចគ្នា ។ នៅពេលដែលយើងចាប់ផ្ដើមទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃគតិលោករបស់យើង យើងនឹងយល់ដឹងពីសេចក្ដីត្រូវការ ដើម្បីទទួលស្គាល់ភាពខាងវិញ្ញាណក្នុងចំណោមមនុស្សដែលយើងរស់នៅជាមួយ ។

នៅក្នុងកិច្ចការងាររាល់ថ្ងៃរបស់យើង ក្នុងនាមជាអ្នកអភិវឌ្ឍគ្រីស្ទបរិស័ទ យើងត្រូវតែមានការដឹងខ្លួនថែមទៀតនូវកន្លែងណាដែលព្រះជាម្ចាស់ទ្រង់ធ្វើការ ។ នៅពេលដែលយើងធ្វើដូច្នេះ យើងនឹងក្លាយទៅជាអ្នកដែលរវាសដឹងដល់កន្លែងផ្សេងៗទាំងប៉ុន្មាន ដែលភាពខាងវិញ្ញាណនៃអ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយមមានគ្រោងសំនួរ និងដំណោះស្រាយចំពោះបញ្ហាអភិវឌ្ឍន៍ ។ មានពេលសមាធិដែលផ្ដល់ពេលវេលាឲ្យយើងមានទំនាក់ទំនងភាពខាងវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនយើង ។ យើងទំនាក់ទំនងជំរៅនៃជំនឿរបស់យើង ហើយយើងស្វែងឲ្យយល់ដឹងនូវជំរៅជំនឿស្រដៀងគ្នារបស់អ្នកកាន់ពុទ្ធសាសនាជីវចលនិយមផងដែរ ។ យើងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះដោយសេចក្ដីគោរព និងសុភាព ជាជាងធ្វើដោយភាពវាយប្រហារ "សេចក្ដីពិត" នៃដំណឹងល្អចំពោះអ្នកដទៃ[20] ។

---

[20] *បណ្ឌិត ណាទថាឆាយ និងបណ្ឌិត ស៊ូបុទភ៉ន ជាប្ដីប្រពន្ធនឹងគ្នា ពួកគាត់ជា គ្រីស្ទបរិស័ទថៃ ហើយអតីតជាព្រះសង្ឃ និងដូនជីនៃព្រះពុទ្ធសាសនា បានសរសេរ* doctoral theses *ស្ដីពីការទទួលយកដែលជាគុណតម្លៃក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងនៃជំនឿ ។ ដំណោះស្រាយបែបនេះអាស្រ័យលើ គតិលោក*

ក្នុងរឿងដែលភ្ជាប់មកជាមួយនេះ ខ្ញុំសូមធ្វើការសរុបពិពណ៌នាពីគំនិតនេះ ។ មានក្រុមជីកអណ្ដូងមួយក្រុម បានសំរេចចិត្តដើម្បីជីកអណ្ដូងនៅកន្លែងមួយ ។ ពួកគេក៏បានយកដីមកធ្វើជាគំរូដើម្បីត្រួតពិនិត្យជាមួយតារាងរបស់គេ ដោយប្រើបច្ចេកវិទ្យាទំនើបដើម្បីធ្វើការសំរេចចិត្ត ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកភូមិនៅទីនោះដឹងថា វាមានតែគ្រូទេដែលយល់អំពីការទាំងនោះ ហើយធ្វើការសំរេចចិត្តបាន ។ សំរាប់ពួកគេ នេះគឺជាពេលសមាធិ គឺជាពេលដែលជំនឿរបស់គេធ្វើឡើងដោយមានការសំរេចចិត្តដ៏ល្អិតល្អន់ ។ អ្នកបច្ចេកទេសពិនិត្យដី និងតារាងវិភាគ គឺក្លាយទៅជាមធ្យោបាយចម្លែកនៃការប្រើសិល្ប៍ ដើម្បីធ្វើការសំរេចចិត្តទៅវិញ ។ លោក ស្ទួវត (Steward) និយាយថា ៖

> អ្នកភូមិនោះយល់ខុសក្នុងការមើលឃើញការជ្រើសរើសវិធីនេះទុកដូចជាការប្រើសិល្ប៍ ប៉ុន្តែពួកគេមានភាពត្រឹមត្រូវក្នុងការមើលវាទុកដូចជាពេលសមាធិទៅវិញ ។ វាប្រហែលជាជំនឿឆ្វេង ក៏ប៉ុន្តែយើងមិនគួរបំភ្លេចទេថា ភាពអស្ចារ្យទាំងឡាយនៅជុំវិញខ្លួនយើង ហើយនៅក្នុងសកម្មភាពទាំងប៉ុន្មានដែលយើងធ្វើគ្រប់ពេលទាំងអស់ផង ។[២១]
> (ឯកសារ ភ្ជាប់ទី១)

និងវប្បធម៌ក្នុងការទំនាក់ទំនងរបស់ជនជាតិថៃ ។ ពួកគាត់កំពុងតែខិតខំប្រឹងប្រែងដើម្បីពង្រីងចំណេះដឹងដល់អ្នកតំណាងគ្រីស្ទបរិស័ទក្នុងប្រទេសថៃ ។ ក្នុងគំនិតរបស់ពួកគាត់ ដំណោះស្រាយចំពោះមុខក្នុងការទំនាក់ទំនងដំណឹងល្អ គឺអាចនាំមនុស្សឲ្យកាន់តែឃ្លាតឆ្ងាយឡើង ។ ដូច្នេះវិធីសាស្ត្រដែលស្ងៀមស្ងាត់ ការទទួលយក និងវិធីសាស្ត្រដែលមានហេតុផល ដែលផ្ដើមចេញពីសេចក្ដីប្រាថ្នាចង់បានការរស់នៅដែលប្រកបទៅដោយភាពត្រឹមត្រូវ និងសុចរិត នឹងនាំមនុស្សឆ្ពោះទៅរកអាណាចក្រដ៏អស់កល្បរបស់ព្រះជាម្ចាស់ ។

[21] *អ្នកបំរើ, ភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃព្រះគម្ពីរ ។*

ដោយចាប់យកពេលសមាធិ យើងជៀសវាងហេតុផលដែលជាលោកីយ៍ ហើយផ្តល់នូវការទទួលស្គាល់ដល់ភាពអស្ចារ្យលើសពីធម្មជាតិ ។ សេចក្តីត្រូវការនេះ មិនអាចសំរេចបាននៅក្នុងរបៀបធ្វើឲ្យមានភាពអាក់អន់ចិត្តនោះឡើយ ។ ការចាប់ផ្តើមដ៏សាមញ្ញមួយជាមួយបញ្ហា (ការរកកន្លែងប្រសើរដើម្បីជីកអណ្តូង) ហើយផ្តល់នូវការទទួលស្គាល់ដល់ព្រះអាទិករដែលបានបង្កើតពិភពលោកដែលមានសណ្តាប់ធ្នាប់ ហើយអនុញ្ញាតឲ្យយើងយល់ដឹងខ្លះៗនូវភាពអាថ៌កំបាំងរបស់ធម្មជាតិ ។

សរុបសេចក្តី

មានបញ្ហាជាច្រើនពាក់ព័ន្ធទៅនឹងពួកលោកខាងលិច ដែលចូលមក "អភិវឌ្ឍ" ប្រទេសដែលមិនទាន់អភិវឌ្ឍ ។ ចេតនាល្អតែមួយគត់ នឹងមិនអាចឲ្យជៀសផុតពីគ្រោះថ្នាក់បានឡើយ ។ ភាពឆាប់ដឹងខ្លួន ការបន្ទាបខ្លួន និងភាពស្និទ្ធស្នាលជាមួយប្រជាជនដែលរស់ក្នុងប្រពៃណីថ្មី គឺជាការចាំបាច់ ។ នៅក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងនេះ អ្នកដែលមកថ្មីត្រូវការមកស្វែងយល់ពីគតិលោក និងភាពខាងវិញ្ញាណរបស់មនុស្ស ។ ភាពខាងវិញ្ញាណ គឺជាផ្នែកសំខាន់មួយនៃការយល់ដឹង ។ ការបដិសេធភាពខាងវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនឯង និងមនុស្សដែលយើងត្រូវបំរើ គឺជាការធ្វើឲ្យយើងមានរូបភាពមិនពេញលេញ ហើយកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់នឹងលំអៀងទៅរកភាពសើៗ ដែលមិនអាចស្ថិតស្ថេរបានឡើយ ។ ភ្នាក់ងារអភិវឌ្ឍ "លោកីយ៍" ភាគច្រើនទទួលស្គាល់សារៈសំខាន់នៃការរួមបញ្ចូលសង្គមមជ្ឈដ្ឋានគតិលោកនៅក្នុងភាពទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្តបរិស័ទភាគច្រើនមានការយកចិត្តទុកដាក់ជាទីបំផុតចំពោះសេចក្តីបង្រៀនរបស់ព្រះយេស៊ូនៅក្នុងភាពជាព្រះ និងក្នុងទំនាក់ទំនងមនុស្សទុកដូចជាមូលដ្ឋានសំរាប់ខាង

វិញ្ញាណរបស់ពួកគេ ។ អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់នេះទទួលស្គាល់ទំហំខាងវិញ្ញាណនៃការចែកចាយទៅវិញទៅមករវាងអ្នកអភិវឌ្ឍ និងអ្នកដែលទទួលការអភិវឌ្ឍន៍ ។ យើងចាប់ផ្ដើមកន្លែងណាដែលគេរស់នៅ និងគតិលោករបស់គេ ។ ការនេះនឹងរួមបញ្ចូលសេចក្ដីពន្យល់របស់គេអំពីវិញ្ញាណអាក្រក់ និងហេតុអ្វីបានជាការអាក្រក់កើតឡើង ។ យើងសន្ទនា និងចូលឲ្យជ្រៅទៅដល់ការព្យាយាមឲ្យយល់ពីគតិលោករបស់ពួកគេ ។

យើងធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ ទុកដូចជាសិស្ស និងគ្រូ ដោយមានការបន្ទាបខ្លួន គោរព និងដោយទំនុកចិត្តថា យើងមានរាជសារដែលពេញដោយសក្ដានុភាព ដើម្បីបង្កើតឲ្យមានជីវិតប្រសើរឡើងដល់អ្នកដែលទទួលការអភិវឌ្ឍន៍ ។ ការធ្វើ និងជំហរនៃអ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្ទបរិស័ទ គឺមានអត្តចរិតប្រសើរ ដោយមានភាពជាអ្នកដឹកនាំបែបបំរើ ។ អ្នកដែលទទួលការអភិវឌ្ឍន៍នឹងមើលមកយើងដោយសេចក្ដីសង្ឃឹម ទុកដូចជាអ្នកដែលមានជំនាញទៅលើកន្លែងធ្វើការរបស់គេ ។ សេចក្ដីសង្ឃឹមនេះ នឹងបង្កើតនូវឱកាសដើម្បីភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងទៅនឹងភាពខាងវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនយើង ។

អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍គ្រីស្ទបរិស័ទស្វែងរកការផ្លាស់ប្ដូរជំនឿ និងអត្តចរិតទាំងឡាយណាដែលធ្វើឲ្យផ្ដាច់នូវកម្លាំង ព្រមទាំងធ្វើឲ្យអ្នកដែលត្រូវអភិវឌ្ឍក្លាយជាទាសករ ។ ឧទាហរណ៍ សេចក្ដីបង្រៀនពីការរលាកក្រពះបណ្ដាលមកពីមេរោគបាក់តេរី គឺជាការបើកទ្វារមួយដល់សេចក្ដីបង្រៀនអំពីតម្លៃអនាម័យដែលយើងគួរទប់ស្កាត់ ។ កត្តាដែលធ្វើឲ្យទន់ខ្សោយនូវគតិលោករបស់ពួកគេ នឹងត្រូវតែមានការផ្លាស់ប្ដូរ ។ ការអភិវឌ្ឍន៍ដែលជះឥទ្ធិពលយូរអង្វែង គឺអាចទទួលលទ្ធផលបាននៅពេលដែលមានការផ្លាស់ប្ដូរជំនឿ និងតម្លៃ ។ មនុស្សដែលបានទទួលការផ្លាស់ប្ដូរនឹងមានតម្លៃផ្គត់ផ្គង់ដល់សុខភាពរស់នៅក្នុងសហគមន៍ ។ យើងបានឃើញម្ដងហើយម្ដង

ទៀតថា កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ដែលគ្មានការផ្លាស់ប្តូរនេះនឹងស្លាប់មួយរំពេច នៅពេលដែលភ្នាក់ងារអង្គការនេះចាកចេញបាត់ទៅ ។

គោលដៅនៃការអភិវឌ្ឍន៍របស់គ្រីស្តបរិស័ទ និងពុទ្ធបរិស័ទ មានភាពស្រដៀងគ្នាជាច្រើន ។ នេះជាការដែលអាចរាប់ជាមូលដ្ឋានសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍នៅក្នុងប្រទេសអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏អាចក្លាយទៅជាមូលដ្ឋានគ្រឹះលើការសាងសង់កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ឡើង ។

មានតម្លៃយ៉ាងជ្រាលជ្រៅនៅក្នុងជំនឿអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលអាចផ្តល់ភាពវិជ្ជមានដល់គ្រប់ទាំងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍ទាំងអស់ ។ នៅក្នុងដំណើរការនេះ ក្នុងនាមជាអ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍ ត្រូវតែស្វែងរកមធ្យោបាយនាំការផ្លាស់ប្តូរជូនដល់អ្នកដែលត្រូវអភិវឌ្ឍ ហើយដូចគ្នាដែរ អ្នកដែលត្រូវអភិវឌ្ឍសង្ឃឹមថានឹងមានការផ្លាស់ប្តូរដែរ ។ នេះនឹងក្លាយទៅជាដំណើរការធម្មជាតិមួយក្នុងការផ្តល់ និងទទួល ។ ក្នុងការចូលរួមរាល់ថ្ងៃរបៀបនេះ អ្នកធ្វើការអភិវឌ្ឍន៍នឹងស្វែងរកពេលសមាធិ នៅពេលដែលជំរៅនៃជំនឿ និងគតិលោកត្រូវបានចោទជាសំនួរ ។ នេះគឺជាឱកាសមួយសំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរវាងគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយត្រូវតែឆក់យកឲ្យបាន ។

គឺជាភាពចាំបាច់ដែលយើងមានទេវសាស្ត្រអាចក្រវាត់បានល្អ ដើម្បីបំរុងទុកជាមូលដ្ឋានសំរាប់អ្វីដែលយើងធ្វើ ហើយយើងធ្វើកិច្ចការនេះដោយរបៀបណា ។ គំរូទេវសាស្ត្រដែលប្រើជាប្រយោជន៍បានល្អ គឺជាការទទួលយកនូវគំនិតដែលជឿថា មនុស្សយើងត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងរូបអង្គរបស់ព្រះ ។ រូបភាពជាទូទៅនេះ គឺមាននៅក្នុងមនុស្សគ្រប់ប្រពៃណី និងស្បែកសម្បុរ ។ ជាមួយការទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែជាមូលដ្ឋានដែលគ្រប់មនុស្សទាំងអស់ត្រូវតែទទួលនូវការគោរព ។ មានពេលដែលនឹងអាចឲ្យយើងសម្លឹងទៅរកភាពដូចគ្នាបានក្នុងចំណោមមនុស្ស ជាជាងមើលពីភាពខុសគ្នា ។ វានឹងត្រូវ

បានសន្មតដល់គ្រប់មនុស្សទាំងអស់ថា ពួកគេមិនទាន់បានអភិវឌ្ឍនូវសក្តានុពលដែលព្រះជាម្ចាស់ប្រទានឲ្យនោះឡើយ ។

គោលដៅរបស់អ្នកអភិវឌ្ឍគ្រីស្ទបរិស័ទ គឺដាំអាណាចក្ររបស់ព្រះ ដើម្បីនាំមកឲ្យមនុស្សនូវលក្ខណសម្បត្តិរបស់ព្រះ ដែលទ្រង់បានបង្ហាញឲ្យឃើញនៅក្នុងទំនាក់ទំនងរបស់មនុស្ស ។ កិច្ចការនេះសំរេចបាននៅក្នុងមធ្យោបាយនៃការដែលមិនបង្ខិតបង្ខំគ្នាឡើយ ប៉ុន្តែសំរេចបានដោយការបន្ទាបខ្លួន ចរិតល្អ និងសេចក្តីស្រឡាញ់ដែលមិនសង្ឃឹមចង់បានមកវិញ ។

អ្នកអភិវឌ្ឍគ្រីស្ទបរិស័ទទទួល "គំនិតរបស់ព្រះគ្រីស្ទ" ធ្វើការជាតំណាងឲ្យព្រះគ្រីស្ទ ។ យើងជាអ្នកព្រោះពូជជាមួយសេចក្តីសប្បុរស ធ្វើតាមគំរូនៃសេចក្តីពិត អាណិតអាសូរ និងភាពទំនុកចិត្តបំផុតរបស់ព្រះជាម្ចាស់ នោះការទាំងអស់ព្រះអង្គទ្រង់នឹងទទួលខុសត្រូវ ។

ឯកសារភ្ជាប់ជាមួយទី១

(ដកស្រង់ចេញពីភាពគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៃព្រះគម្ពីរ ទំព័រ ៦៥-៦៦)

អ្នកជំនាញជីកអណ្តូង បានយកដីមកធ្វើការវិភាគទៅតាមតារាងដែលគេបានសិក្សា ។ អ្នកជីកអណ្តូងបានពិភាក្សាអំពីតារាងនោះដល់ក្រុមរបស់គាត់នៅក្នុងភាសាដែលអ្នកភូមិនៅទីនោះមិនអាចយល់បាន ។ អ្នកជីកអណ្តូងចាប់ផ្តើមធ្វើចលនាដល់ការសំរេចចិត្ត ។ តើមានអ្វីកើតឡើង?

ចំពោះយើង ការហ្វឹកហ្វឺន និងសង្គមនៅលោកខាងលិច វិទ្យាសាស្ត្រទាន់សម័យកំពុងតែកើតមានឡើង ។ ពត៌មាន គឺត្រូវបានប្រមូលដើម្បីជួយដល់ការសំរេចចិត្តយកកន្លែងណាដែលអាចជីកអណ្តូងបានបន្ទាប់ ។ នេះគឺគ្រាន់តែជាសកម្មភាពបច្ចេកវិជ្ជាប៉ុណ្ណោះ ។ គ្មានអ្វីដែលជាភាពអស្ចារ្យលើសពីធម្មជាតិនោះឡើយ ។

ចំពោះអ្នកភូមិវិញ ប្រហែលជាមានការបកស្រាយខុសគ្នាទាំងស្រុងតែម្តង ។ ពួកគាត់អាចគិតថា អ្នកជីកអណ្តូងទាំងនោះ ពិគ្រោះគ្នាអំពីដីនៅត្រង់កន្លែងជីកអណ្តូងនោះ ដោយប្រើចំណេះអាថ៌កំបាំងដែលជាមន្តអាគមគាថាទៅវិញ ។ មន្តអាគម គឺជាទម្លាប់ដែលពួកគាត់ប្រព្រឹត្តិ និងប្រតិបត្តិ ។

តើនរណាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ? ប្រសិនបើយើងលឿនពេកក្នុងការគិតពីភាពសមរម្យរបស់ពួកលោកខាងលិច ដែលមានការយល់ដឹងពីរឿងពិភពលោក យើងនិយាយថា "តាមពិតគឺ យើងត្រឹមត្រូវ ។ ចំណែកឯពួកអ្នកភូមិនោះវិញ គឺគ្រាន់តែមានជំនឿឆ្វេងនិយម" ។

មិនយូរប៉ុន្មានក្រោយមក ការឆ្លុះបញ្ចាំងនៃការគោរពដ៏ខ្លាំងក្លាមួយអាចដឹកនាំយើងទៅរកភាពសំខាន់មួយថែមទៀត ។ នោះវានឹងអាចជួយយើងក៏ដូចជាជួយដល់អ្នកភូមិដូចគ្នាដែរ ។

តក្កៈនៃបច្ចេកវិជ្ជារបស់យើង គឺតាមពិតទៅឆ្លុះបញ្ចាំងនូវសកម្មភាព និងលក្ខណសម្បត្តិរបស់ព្រះ ។ ភាពច្នៃប្រឌិត គំនិតស៊ើបអង្កេត ត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយព្រះជាម្ចាស់ដែលមានភាពច្នៃប្រឌិត មានហេតុផល និងបង្កើតឡើងដោយមានរបៀបរៀបរយ ការរកឃើញតក្កៈនៃបច្ចេកវិជ្ជា គឺប្រើសំរាប់ការជ្រើសរើសទីកន្លែងដើម្បីជីកអណ្តូង ។

ប្រសិនបើយើងមានភ្នែកដែលអាចមើលឃើញ យើងគួរដឹងខ្លួនថា ការជ្រើសរើសទីកន្លែងជីកអណ្តូង គឺជាពេលសមាធិ ។ ជាពេលដើម្បីទទួលស្គាល់ពីឥទ្ធិពលនៃកិច្ចការរបស់ព្រះនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ។ ជាពេលដែលត្រូវបញ្ឈប់ ហើយផ្តល់ការអរព្រះគុណចំពោះអំណោយរបស់ព្រះសំរាប់យើងនៅក្នុងការដែលយើងប្រើយ៉ាងណាឲ្យបានប្រសើរចំពោះរបស់ដែលព្រះជាម្ចាស់បានបង្កើតមក ។

អ្នកភូមិមានកំហុសក្នុងការមើលមកការជ្រើសរើសកន្លែងថាជាមន្តអាគម ប៉ុន្តែពួកគេមានភាពត្រឹមត្រូវនៅពេលដែលពួកគេមើលទុកដូចជាពេលសមាធិ ។ ប្រហែលជាពួកគេមានជំនឿឆ្វេងនិយម ប៉ុន្តែពួកគេមិនដែលបំភ្លេចពីភាពអស្ចារ្យលើសពីធម្មជាតិនៅជុំវិញពួកគេ ហើយរស់នៅសកម្មភាពរបស់យើងគ្រប់ពេលទាំងអស់ ។ ប៉ុន្តែរឿងនេះមានរូបភាពមួយជ្រុងផ្សេងទៀតទៅវិញ ជារឿងដែលរឹតតែងងឹតឡើង ។

ប្រសិនបើកត្តាជាច្រើននៃការជីកអណ្តូងនេះ មានសក្តានុពលដល់ពេលសមាធិ ដូច្នេះតើពាក្យអ្វីដែលយើងបញ្ជូនទៅដល់មិត្តភក្តិក្នុងភូមិរបស់យើង នៅពេលដែលបរាជ័យក្នុងការធ្វើសកម្មភាពថា វាហាក់បីដូចជាការពិត? នៅពេលដែលយើងរាប់ការជ្រើសរើសទីកន្លែង ទុកដូចជារឿងធម្មតានៃជំនាញបច្ចេកវិជ្ជា គឺយើងកំពុងធ្វើការមួយដែលមានការពីរយ៉ាង ហើយការទាំងពីរនោះ គឺអាក្រក់ទាំងពីរ ។ ប្រសិនបើយើងមិនរវាសរវៃដឹងថា តើអ្នកភូមិនៅក្នុងស្រុកនោះនឹងកាត់ស្រាយសកម្មភាពពួកគេយ៉ាងណា ហើយបើ

យើងមិនធ្វើការពន្យល់ទេ នោះយើងកំពុងបន្ថែមកម្លាំងឲ្យគតិលោកមុនវិទ្យាសាស្ត្ររបស់ពួកគេហើយ ។ ក្រុមបច្ចេកវិជ្ជាត្រីស្តបរិស័ទហាក់ដូចជាកំពុងប្រើមន្តអាគម ។

'ប្រសិនបើយើងមានប្រាជ្ញាល្មមដើម្បីឲ្យយល់ថា តើពួកគេនឹងកាត់ស្រាយការជ្រើសរើសទីកន្លែងនោះយ៉ាងណា ប៉ុន្តែផ្តល់នូវការពន្យល់ខុស (សកម្មភាពគឺគ្រាន់តែជាសកម្មភាព បច្ចេកវិជ្ជាគ្មានអ្វីពាក់ព័ន្ធនឹងមន្តអាគមឬភាពអស្ចារ្យលើសធម្មជាតិអ្វីឡើយ) យើងគ្រាន់តែធ្វើឲ្យគតិលោករបស់ពួកគេមិនទាក់ទងទៅនឹងសាសនា ។ ជាលទ្ធផល យើងកំពុងតែបញ្ជូនភាពងងឹតងងល់ខាងវប្បធម៌ទៅហើយ ។